

DIRVA

THE FIELD

Nr. 31
Liepos - July 30, 1953
Cleveland, Ohio

Taikos dokumentas pasirašytas

Ilgai organizuotas Korėjos karo taikos dokumentas pasirašytas. Jau ir ginklą kalba nutilo. Fronto karys, dar vakar matęs mirštantį savo draugą, pagristai klausia, ar mes laimėjome ar pralaimėjome? Panašiai klausia ir tie, kurie patys tame pasaulio kampe grūmėsi dėl laisvės, klausia ir tie, kurių šeimų nariai iš ten gyvi nebesugrįžo, klausia ir visi kiti, kurie šį keistą, karą negalėjo suprasti. Negalėjo suprasti todėl, kad jis buvo pradėtas labai aiškiu tikslu, ir užbaigtas ne šiaip, ne taip.

Atrodo, kad panašios rūšies taika yra skaudžiausia pačiai Pietų Korėjai. Jos nuotaikas perdavė pats pirmasis Pietų Korėjos reprezentantas, prezidentas S. Rhee. Ir mums, kurie esame dar skaudesnį padėty, negu S. Rhee tėvynė, ateina labai daug liūdnų išvadų. Mes vis dar nematom jėgos, kuri gali komunistų sauvalei ne tik užkirsti kelią, bet ir jį sudrausti. Esam gal tik tiek laimėję, kad galim dažniau atvejais klausytis gražių kalbų, viltis pažadais, bet tik ne realiais išlaisvinimo žygiais. Skaudžiausia ir tai, kad pats Pietų Korėjos žmogus, organizuojant šį taikos dokumentą, buvo mažiausiai atsimintas.

Daugelyje kraštų, iš kurių mes pagristai ar nepagristai tikimės pagalbos, kaip Anglija ir Prancūzija, S. Rhee adresu buvo paleista net tokie priekaištai: taikos griovėjas, sabotažo rengėjas, karo kurstytojas... Ir tai paleisti kaltinimai ne vien komunistiniuose laikraščiuose. Ypač šia kryptim nemažai pasidarbavo anglų darbiečiai. O jau nėra kalbos apie komunistų šauksmus, kuriuose visad daugiau histerijos negu argumentų.

Mes esame įsitikinę, kad Korėjos kare sudėtos aukos tikslo nepasiekė. Tų aukų, greičiausia virš 90%, turėjo pakelti viena Amerika. Kiti kraštai į šį laisvės karą žiūrėjo labai nepalankiai; juo labai mažai siejo. Tik, atrodo, neproporcingai stipriai siejo Korėją paliaubų siekimu. Ir tai dar kartą patvirtina, kad dar nepaprastai maža tokių, kurie rūpinęsi viso pasaulio laisvės klausimo sprendimu, bet ne savų spragų lopymu. Korėjos karo taikos dokumentas pasirašytas gal tik viena vil-

ties dar yra, atsiminus laisvę pavertiesiems, tai prezidento Eisenhower ankstyvesnis pasakymas, kad "Azijos karus turi kariauti patys azijatai". Jei iš tikrųjų tuose žodžiuose yra dar įdėta ir laisvės siekiantiems azijatams visokeriopa parama, tai gal mes šiandien padėtį ir kiek patirštintom spalvom vertinam. Bet jei azijatai, kaip iki šiol kad buvo, bus palikti beveik vieni, tik savo jėga kovoti prieš visą komunistinę grėsmę, mes galime visi susilaukti labai skaudžių išvadų. Gali ateiti toks laikas, kada visas pasaulis labiau-

siai ir kentės nuo tų azijatų, kuriuos pavergs komunistas ir paskiau privers mirti už komunistinio intereso.

Korėjos karo taikos dokumentas pasirašytas, bet kol ten taika ateis, ilgai dar teks laukti. Greičiausia ir nusivilti. Juk niekur po antrojo pasaulinio karo su komunistais dar nebuvo sutarta jokių pagrindinių reikalų. Ar tikima, kad anoj pasaulio vietoj įvyks persilaužimas? Tuo beveik niekas netiki. Greičiausia ir tie, kurie padėjo po taikos dokumentais savo parašus.

Korėjos karas skaičiais

Korėjos karas tęsėsi 37 mėnesius. Prasidėjo 1950 m. birželio 25 d., pasibaigė 1953 m. liepos 27 d. Iš amerikiečių jėgų pareikalavo 24,965 karių gyvybių, 101,368 buvo sužeisti ir apie 10,000 dingusių be žinios. Žymiai didesnius nuostolius patyrė Pietų Korėjos kariai.

Šiuo metu komunistų belaisvė yra 12,763 sąjungininkų kariai. Jų tarpe 3313 amerikiečių, 8186 korėjiečiai, 922 britai, 228 turkai, 40 filipinų, 22 colombiečiai, 15 australų, 14 kanadiečių, 12 prancūzų, 6 pietų afrikiečiai, 1 belgas, 3 japonai, 1 graikas.

Sąjungininkų belaisvė yra 74,000 komunistų karių.

Amerikai Korėjos karas kaštavo \$15,000,000,000. Pirmas pasaulinis karas Amerikai buvo

kaštavęs \$25,000,000,000, gi paskutinis pasaulinis karas Amerikai kaštavo \$323,623,501,000.

Korėjos karo pasiekto taikos dokumento organizavimas truko beveik dvejus metus. Tas dokumentas buvo pasirašytas per 10 minučių. Iš sąjungininkų pusės dokumentu pasirašė gen. William K. Harrison. Iš komunistų pusės gen. Nam Il. Amerikietis pasirašė vilkdamas paprastą lauko uniformą, komunistas buvo papiuošęs tarsi būtų atėjęs į didžiulį banketą.

Po pasirašymo komunistų radijas pradėjo šaukti, kad komunistai pasiekė didžiausią istorijoje laimėjimą.

Taikos dokumentui įsigaliojus abi armijos iš fronto linijos pasitraukė atgal po 1,25 mylios.

KERSTENO REZOLIUCIJA

Po ilgesnio laukimo ir sutelktinių pastangų, Kersteno rezoliucija, anksčiau turėjusi 231 Nr., dabar jau 346 Nr., gavo ei-gą. Ji darbu komisijos vienbalsiai priimta ir pasiūsta į kongresą balsuoti. Dar nėra tiksliai žinoma, kada Kongrese ji bus balsuojama. Jei iki laikraščio gavimo rezoliucija būtų kongrese nenubalsuota, skaitytojai kviečiami dar kartą pasiūsti telegramas savo rajono kongreso atstovams. Būtų skaudu, kad rezoliucija praėjusi pro komisiją, ten užsigulėtų.

PASŲ PAKĖLIMAI

Kongrese svarstomi nauji pašto patarnavimo mokesčiai. Pagal tuos pakėlimus paštas tikisi surinkti 240 milijonų dolerių pajamų ir išvengti susidarancių nedateklų.

Numatyta, kad už paprastą laišką reikės mokėti, vietoj 3, jau 4 centus. Už vidaus oro laišką, vietoj 6 ct., jau 7 ct.

Gaila, kad JAV pašto patarnavimas nesutvarkomas taip, kad jis bent susilygintų su daugeliu Europos kraštų paštu, kur jau net didesniuose kaimuose, paštas pristatomas du kartus per dieną.

V. Sidzikausko kelionė

LLK pirmininkas V. Sidzikauskas išvyko į Europą. Jo kelionės tikslai, kaip mus informuoja, taip nusakyti:

- (1) Bendrai su Europoje esančiomis mūsų institucijomis įvertinti tarptautinę padėtį ir pagal ją įvertinimą padaryti bendras išvadas, tiek politinės strategijos, tiek organizacijos srityse;
- (2) Bendrai su Europoje esančiomis institucijomis apsvaistyti Lietuvos laisvinimo programą ir darbų pasiskirstymą;
- (3) Išsiaiškinti laisvinimo veiksmų Konferencijos galimybes;
- (4) Išsiaiškinti informacinės veiklos suintensyvinimo ir koordinavimo klausimus (leidiniai, svetimomis kalbomis, transliacijos lietuvių kalba iš D. Britanijos, Prancūzijos, V. Vokietijos ir kt.);
- (5) Pasitarti PLB reikalais ir lietuvių šalpos reikalais;
- (6) Išsiaiškinti Baltijos valstybių tarpusavio bendravimo ir bendradarbiavimo apimtį, būdus ir veiksmus Europoje, taip pat mūsų pozicijas šalyse, išsiaiškinti kylančių problemų sprendimo galimybes;
- (7) Išsiaiškinti mūsų europinių institucijų veiklą parama Kersteno rezoliucijai praveisti ir įvykdyti;
- (8) Išsiaiškinti pavergtųjų Europos tautų padėtį Europos Taryboje ir Europiniame Sąjūdyje.

Ar pašalintas Sniečkus?

Kai kurie lietuvių laikraščiai paskelbė, kad Lietuvoje iš pareigų nušalintas komunistų partijos pirmasis sekretorius Sniečkus ir jo vietą esąs užėmęs K. Liaudis.

Šiai žinia pagrįdą davė pirmą kartą paminėjus naujo par-

Centro ir Rytų Konferencija drauge su Centro Rytų Europos Komitetu 1953 m. gegužės 20 d. įteikė JV Prezidentui 17 punktų memorandumą. Lietuvos vargu memorandumą pasirašė Lietuvos

tijos sekretoriaus K. Laudžio pavardę. Bet toje pačioje žinioje buvo paminėtas ir Sniečkus, darys komunistų partijos centro komitete pranešimą, žinoma, drauge ir pasmerkimą, apie Berijos nušalinimą.

Kaip žinia Lietuvos komunistų partijos centras iki šio laiko turėjo tris sekretorius: Sniečkus, Abukovą ir Niunką. Sniečkus lietuvis, Abukovas rusas, Niunka Lietuvos rusas.

Kuris jau laikas kai nieko nebesigirdi apie Abukovą. Taigi greičiausia, kad vietoj Abukovo ir atėjo K. Liaudis, gimes Lietuvoje apie Baisogalą, mažas išvežtas į Rusiją ir ten išėjęs višus komunistinius pasirusimus. Jis Lietuvoje pasirodė po okupacijos ir ejo įvairias pareigas: buvo žemės ūkio komisaru, o paskutiniu metu Klaipėdos srities komunistų partijos sekretorius. Lietuvoje panaikinus sritis, to posto neteko ir dabar atsisėdo į naująjį.

Žinoma, nieko stebėtino nebūtų įvykę, jei nebūtų ir Sniečkaus. Ir taip pat, jei ir jis būtų apšauktas komunistinio duobkasio. Komunistinėje santvarkoje visa tai suprantama. Bet iš pastarosios žinios, kurią pakartojo daugelis laikraščių, dar negalima drąsiai teigti, kad Sniečkus pašalintas ir į jo vietą pasodintas K. Liaudis.

VISAM PASAULY

- Rytų Vokietijoje komunistai iš pareigų pašalinę slapstosios policijos vadą Zaisser. Jis jau po Berijos dingimo buvo nušalintas, bet tik dabar paskelbta.
- Italijoje De Gasperi sudarė naują vyriausybę ir išdėstė tos vyriausybės programą. Nesitiki, kad parlamente gaus pasitikėjimą. Jau kalbama ir apie naujų rinkimų galimybę.
- Pietų Korėjai, po paliaubų pasirašymo, Amerikos prezidentas prašo kongreso duoti \$200,000,000 atstatymo darbams vykdyti.
- Izraelis ir Maskva atnaujino diplomatinis santykius. Maskvos spauda džiaugiasi, kad Izraelis sutiko į atnaujinamų diplomatinis santykių dokumentą įrašyti, kad Izraelis nedalyvaus jokiame Sąjūgyje prieš SSSR.
- Polio liga daug susirgimų įregistruota Virginijos valstybėje. Susirgimai didėja ir kitose vietose.
- Amerikos ir Anglijos 85 karo laivams, ruošiantis naujam vizitui į Turkijos uostus, Maskva įteikė Turkijai protestą, kad tai esą demonstracija prieš Rusiją. Bet laivai dėmesio nekreipė ir vizitą padarė.
- Prancūzijoje, 468 balsais prieš 127 nutarė padaryti kai kuriuos dabartinės konstitucijos pakeitimus. Pagal tuos pakeitimus, premjeras renkamas paprasta balsų dauguma dalyvaujančių posėdy atstovų. Antra svarbi pataisa yra dėl seimo paleidimo. Seimą paleidus kraštą valdys tas pats ministrų kabinetas. Dėl tos pataisos labiausiai triukšmauja komunistai.
- Belaisvių pasikeitimas po taikos dokumento pasirašymo prasidėjęs per 5 dienas.

Vakarų Berlyne, prie komunistų valdomų sričių pakraščių, atidarytos naujos krautuvės. Čia pigia kaina parduodami maisto produktai alkanėms berlyniečiams. Per vieną valandą šią krautuvę aplankė 1500 rytinio Berlyno gyventojų.

Vieningos Europos siekiant

Įgal. min. Washington P. Žadeidrauge su Centro Rytų Europos Komitetu 1953 m. gegužės 20 d. įteikė JV Prezidentui 17 punktų memorandumą. Lietuvos vargu memorandumą pasirašė Lietuvos

gal. min. Washington P. Žadeidrauge su Centro Rytų Europos Komitetu 1953 m. gegužės 20 d. įteikė JV Prezidentui 17 punktų memorandumą. Lietuvos vargu memorandumą pasirašė Lietuvos

gal. min. Washington P. Žadeidrauge su Centro Rytų Europos Komitetu 1953 m. gegužės 20 d. įteikė JV Prezidentui 17 punktų memorandumą. Lietuvos vargu memorandumą pasirašė Lietuvos

Iš memorandumą gautas šitoks Valstybės Departamento atsakymas:

Gerbiamieji:

Iš Baltųjų Rūmų gavau Jūsų 1953 m. gegužės 20 d. Prezidentui adresuotą memorandumą apie Centro ir Rytų Europos padėtį.

Aš esu tikras išreiškias Prezidento norą, teigiamai įvertindamas Jūsų pabrėžimą, kad Prezidentas suteikė naujo tikėjimo ir vilties Rytų ir Centro Europos pavergtoms tautoms. Džiugu patirti, kad Prezidento balandžio 16 d. pareiškimas buvo taip šil-

tai sutiktas Centro ir Rytų Europos tremtinių.

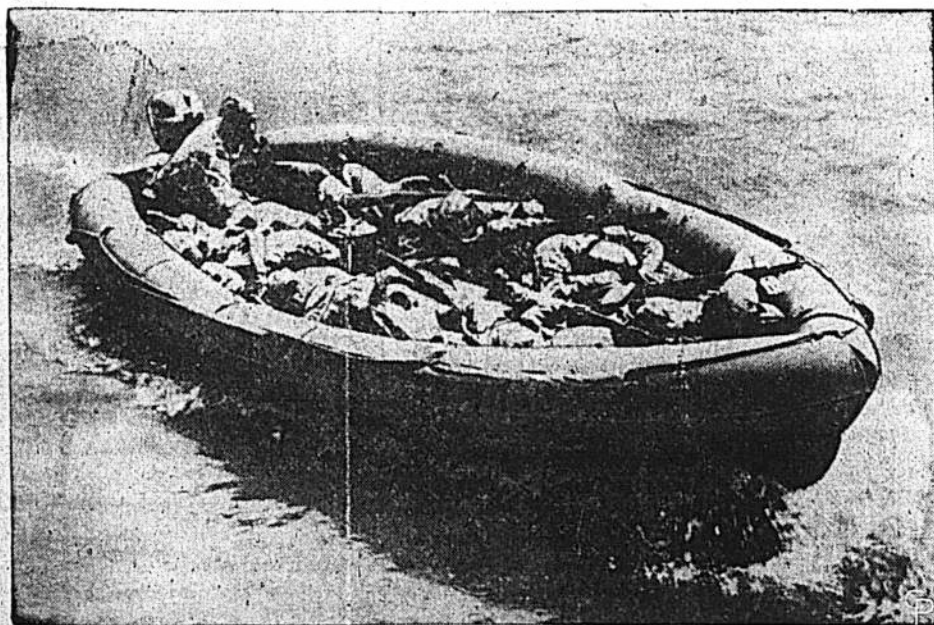
Noriu Jus užtikrinti, kad memorandumo keliamais klausimais Jungtinių Amerikos Valstybių vyriausybė yra labai susirūpinusi. Jūsų sugestijos yra perduotos tiesiogiai šioms problemomis besirūpinančių pareigūnų dėmesui.

Amerikiečiai yra tvirtai įsitikinę, kad Rytų ir Centro Europos pavergtosios tautos visokių atvejų turi teisę lygiomis ir garbingai dalyvauti laisvųjų tautų bendruomenėje. Savo pavidėjimu, istorija, kultūra ir, svarbiausia, savo giliu įsitikinimu pavergtosios tautos yra taip pat Europos senosios bendruomenės dalis. Svetimųjų viešpatavimas dabar skiria daugelį ryžtingiausių ir gabiausių šios bendruomenės tautų nuo savo laisvojo pasaulio brolių. Šis tragiškas faktas sudaro problemą, kurią būtina išspręsti, jei žmonija nori taikoje siekti laisvės, laimingesnės ir geresnės ateities.

Todėl tikras ir nesikeičias Jungtinių Valstybių uždavinys — skatinti sąlygų sudarymą, kad pavergtieji Europos kraštai galėtų atkurti savo nepriklausomybę ir užimti sau deramą vietą Europos laisvųjų tautų bendruomenėje pasiryžę šiojo nesavanaudiškai spręsti bendras problemas. Džiugu patirti, kad šiam tikslui bendrai dirba savo organizacijų atstovaujami pavergtosios Europos tremtiniai.

Jūs labai gerbiat,
Livingston T. Merchant
Assistant Secretary

Iš Amerikos į Angliją grįžęs užsienio reikalų ministras Eden tuo turėjo pasitarimą su Churchilliu. Manoma, kad Churchillis pasitrauks.

Nauja karinė JAV marinų valtis. Ji yra guminė, lengva, greit pripūčiama oro ir gali vežti 9 karius. Varoma greit prijungiamu motoru.

Naujieji Amerikos karo jėgų vadai. Iš kairės: gen. Natham F. Twining — oro jėgų, admiralas Arthur W. Radford — bendro štabo viršininkas, adm. Robert B. Carney — laivyno ir gen. Matthey B. Ridgway — armijos.

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILNIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: Henderson 1-6344. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: B. Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILNIS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: Henderson 1-6344. Išleista Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: B. Gaidžiūnas. Registravimas kaip antrasis klasės siuntis 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 2 d. įstatymą. Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kainą 10 centų.

• Paskutiniame VLIKo posėdyje buvo svarstytas VLIKo būstinės klausimas. Prieita išvada, kad būstinė tuo tarpu paliktina Reutlingene.

• Prof. K. Pakštis birželio mėn. 29 d. suėjo 60 metų amžiaus. Apie suakutinininką plačiai parašė Dr. V. Vilimas krikščionių demokratų oficioze "Tėvynės Sargė".

• Mažosios Lietuvos Taryba nutarė ant Vyduono kapo pastatyti laikinį granito antkapį.

• Šveicarijos lietuvių bendruomenės pirmininko inž. J. Stankaus rūpesčiu šiemet Šveicarijoje, šeimos, gulės atostogauti 73 lietuvių vaikai iš Vokietijos.

• Per Waterbury BALFo skyrių prof. Vaclovas Biržiška pakaukojo tremtinių šalpos reikalams \$54.00, kuriuos gavo iš Laisvos Europos Komiteto už savo straipsnį.

• Gediminas Čampė, 12 metų amžiaus Waterburio Lituaniškos Kursų mokyklos rašinių konkurse tema "Kodėl aš trokštu Lietuvai laisvės" laimėjo \$15.00 premiją, iš kurios paskyrė po \$3.00 — Vasario 16 Dienos Gimnazijai, "Eglutėi" ir "Tėviškiui".

• M. Jankaus duktė Edė Jankutė išvyko į Kanadą pas savo neregį brolį Kristupą ir seserį Elzę, gyvenančius Toronte. Ji, jaunystėje dirbusi tėvo spaustuvių Bitėnuose, yra viena iš nedaugelio lietuvių, mokančių spaustuvių darbą.

• Prancūzų dienr. "Le Monde" 1953. VII. 18 d. dėdjo pranešimą, kad britų BBC radijo tarnyba

jieško tarnautojų, kurie angliskai paruoštų pranešimus apie radijo transliacijas rusų, lietuvių, latvių ir estų kalbomis. Duodant smulkų gyvenimo aprašymą, reikia kreiptis į Appointments Officer, Broadcasting House, London, W. 1. Kreipiantis vietai gauti reikia nurodyti "monitors", o atsakymui — pridėti voką su savo adresu. Atlyginimas — 590 svarų metams, o specialiais atvejais jis gali būti didesnis. Šiaip pamečiui atlyginimas keliamas ir po penkerių metų gali siekti 800 svarų į metus. Kelionė ligi Londono apmokama. Kandidatai turi gerai mokėti minimąsias kalbas, taip pat gerai nusimanyti apie politinių įvykių eigą.

• Argentinoje didelį pasisekimą turi dail. J. Rimša su savo kūrinių. Puošnus žurnalas El Hogar pasipuošė spalvota jo kūrinių reprodukcija, žurn. Caras y Caratas jo kūrinių skyrė kelis puslapius, jo kūrinių žaviis mėno žurnalai Lira ir Stella d'Italia, dienr. Capital plačiai aprašė jo kūrinių. Šiemetinėje jo parodoje išstatyti 24 nauji kūrinių.

• Rašytojas Stepas Zobarskas persikėlė į naują butą. Dabar gyvena: 85 — 42, 91 St., Woodhaven 21, N. Y.

• Dirva gavo paminėti M. Matuko nedidelę knygėlę "Tikrovės suvokimas" — filosofiniai pažiūros klausimai. Knygėlė išleista S. ir J. Brazų (7215 So. Sacramento Ave., Chicago, Ill.). Kaina nepažymėta.

• Atsiųsta paminėti evangelikų-reformatų žurnalas "Mūsų Sparnai" Nr. 4. Numeryje daug

ACIŲ GERIESIEMS BICIULIAMS

Mūsų skautai ir skautės vis dar tebegyvena puikiais Jubiliejinės Stovyklos prie Niagaros įspūdziais. Šiuo nepaprastu sąskrydžiu buvo susidomėjusi ir plačioji visuomenė iš JAV ir Kanados kraštų. Nuo pat pirmųjų dienų stovykla sulaukdavo daug svečių, kurie ar pravažiūdami ar šiaip specialiai aplankė 35 m. organizacijos sukaktį švenčiančius Lietuvos skautus-tės. Vienas iš pirmųjų didelis skautų bičiulis poetas Faustas Kirša iš Bostono, Mass. aplankė stovyklautojus. Pasižiūrėjęs nuostabių palapinių miestų, jis kartu Brolijos stovyklos reikalams įteikė \$10.00 auką. Liepos 4 d. — Jubiliejinės Stovyklos paskutiniame lauzė tūkstantinė svečių minia, Kanados LB pirmininko Matulionio paraginta, gausiai sumetė aukų skautėms-tams paremti.

DIDELIS ACIŲ mieliesiems bičiuliams už aplankymą ir tokią puikią paramą!

SKAUCIŲ SESERIJOS PLANAI ATEICIAI

Šiomis dienomis Skautiųjų Seserijos Vyriausioji Skautinė dr. D. Kesinaitė su sktn. S. Radzevičiūte iš Clevelando buvo nuvykusios Chicago. Ten jos tarėsi organizacinius reikalus su vietos skautiųjų vadovėmis ir akademikėmis skautėmis. Tarp kitko, nutarta 1954 m. vasarą Chicago apylinkėse surengti JAV rajono liet. skautiųjų sąskrydį — stovyklą. Šią vasarą skautės Niagaros stovykloje buvo ne tik skaitlingos, pasireiškė dideliu susiklausimu bei darbštumu. Turėkime vilties, kad ir šis iš kalno projektuojamas sąskrydis bus gausus dalyvėmis ir našus darbais.

UŽBAIGS VASAROS ATOSTOGAS STOVYKLOJE

Bostono vietininkijos skautai šios vasaros atostogas žada už-

evangelikams - reformatams, ir bendrai kitiems lietuviams, rašinių. Redakcijos adresas: 4428 S. Western Ave., Chicago 9, Ill.

PRANEŠIMAS

Juozas Kėkštas praneša, kad "Literatūros Lankų" antrame numeryje tilpės Louis Arago'no eilėraštis "Kaledų rožės" ir Paul Eluard nekrologas buvo atspausdinti be kitų red. kolektyvo narių žinios, tik jo vieno rūpesčiu. Tai pranešama dėl to, kadangi sąryšyje su Arago'no ir Eluard vardais spaudoje buvo tam tikrų užmetimų ir kitiems "Literatūros Lankų" red. kolektyvo nariams.

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso Virginia 7-6583
Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West Cermak Road
VAL: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Seštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE

Dr. Antanas Rudokas, O. D.

Tikrina akis ir pritaiko akinius
keičia stiklus ir rėmus.
4701 S. Damen Ave., Chicago Ill.
Saukite — YA. 7-7381
Pirma: vakarais 6 iki 9, seštad.
10 ryto iki 4, trečiad. ir sekmad.
tik susitarus

Tel. ofiso Armitage 6-0161
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.,
Chicago 22, Ill.
VAL: 1-3:30, 7-9 p. p. pirmad.,
antrad., ketvirtad., penktad.,
10 ryto — 1 p. p. trečiadieniais
12-4 p. p. šeštadieniais.

baigti stovykloje. Jie stovyklauja amerikiečių skautų Old Colony Council'io stovyklavietėje — Camp Child, netoli garsiosios Cape Codo vasaravimo srities. Stovyklos laikas — rugpjūčio 28 — rugsėjo 6 dienos. Mokestis apie \$15.00 už visą laiką. Ši stovyklavietė turi daug patogių ir praktiškų įrengimų bei stovyklavimo priemonių. Joje yra ir medinių kabinų — trobelių. Bostoniškiai skautai kviečia savo stovyklon ir kaimyninių apylinkių skautus. O taip kviečia jų stovyklon paatostogauti mielių savo bičiulius. Susidomėję praso mi kreiptis į vyresn. skitn. A. Banevičių, 257 "E" St., So. Boston 27, Mass.; tel.: SO 8-5713.

SKS

NEORGANIZUOTIEMS SPORTININKAMS

Lietuviai sportininkai-ės, gyvenę šiaur. Amerikoje ar Kanadoje, nepriklausą jokiai sporto klubui, norintieji dalyvauti š. m. rugsėjo mėn. 5, 6, 7 dienomis Chicagoje įvykstančiose III-se šiaur. Amerikos Lietuvių Sportinėse žaidynėse, iki š. m. rugpjūčio mėn. 15 d. gali registruotis tiesiogiai Vyr. FASK-te adresu: Ed. VENGIANSKAS, 6100 S. Peoria Ave., Chicago 21, Ill. Telef. ENGelwood 4-5638, suteikiant apie save šias žinias: Vardas, pavardė, amžius, tikslus adresas ir kokiose varžybose (sporto šakose) nori dalyvauti. Gyvenantieji už Chicago miesto ribų, praneša, ar reikės aprūpinti maistu ir nakvyne.

Kartu su registracijos žiniomis siunčiama ir \$1.50 sportininko registracijos ir pradmės (starto) mokesčiui apmokėti. Pastaba: Pavėluota registracija ar prisiųsta be nustatyto mokesčio neprijinama.

Vyr. FASK-tas

Stiprus, pusamžis vyras, teisingas, blaivus, vedybų tikslu į ieško našlės. Rašykite: John Ge., Gen. Delivery, Chicago, Ill.

KOMISIJA GIMNAZIJAI REMTI

Bendras Amerikos Lietuvių Šalpos Fondas, susitaręs su Amerikos Lietuvių Bendruomenės Laikinuojų Organizaciniu komitetu, įsteigė bendrą komisiją, kuri rūpintųsi Vasario 16 Dienos Gimnazijos Vokietijoje remimu.

Į komisiją BALFo ir LOKO paskirti šie asmenys:

Prelatas Jonas Balkūnas, Alena Devienienė, Albertas Ošlapias, Albinas S. Trečiokas, Pranas Vainauskas.

Komisija išsirenko Praną Vainauską Komisijos pirmininku ir Albiną S. Trečioką — sekretoriumi.

Liepos 17 dieną komisija turėjo savo pirmą posėdį, kuriame aptarė gimnazijos remimo planą ir nutarė paprašyti Vokietijos Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdybos reikalingų žinių apie perkamą nuosavybę.

Šiuo reikalu Komisijos atitinkamas raštas Vokietijos PLB Krašto Valdybai jau yra pasiųstas.

NEW YORKE PIKETAVO

New Yorke, liepos mėn. 11 d., Čekų tautiniam darže, lietuvių komunistai rengė savo pikniką. Lietuvių patriotų mažą grupę tą pikniką sekmingai piketavo.

Komunistų į pikniką susirinko nedaugiau kaip 65. Bet piketavimas pasijūrė rinkosi nemažą žmonių skaičių. Ir jie plojo lietuviams patriotams. Ypač jiems patiko gerai pagaminti plakatai, kuriuose buvo pavaizduoti komunistai.

Pikniko vietos laikytojai nežinojo, kad jie vietą išnuomojo komunistams, ir kada piketas vyko, jie tai apgailestavo. Mat, kada komunistai nuomoja vietas piknikams, jie nesisako kas tokie esą. Taip jie padarė ir šį kartą.

Į pikniką ateinančiam Bimbai ir kitiems jo klapčiukams buvo paleista nemažai replikų, paklausta, kur jis dėl \$3000 surinktų pinigų neva vėžio fondui Lietuvoje. Į tai nieko neatsakė. Šis piknikas buvo rengtas komunistinės Laisvės stiprinimui, bet iš to stiprinimo, patriotų lietuvių dėka, nieko neišėjo.

M. Razgutis

DIRVOS ATSTOVAI

į kuriuos galima kreiptis visais DIRVOS prenumeratos ir skelbimų reikalais:

Baltimore, Md.
Antanas Česonis
1323 Hollins St.

So. Boston, Mass.
Brunonas Kalvaitis,
545 East Broadway.

Brockton, Mass.
Bačiulis A.,
9 Broad St.

Chicago, Ill.
Jonas Paplėnas,
4416 So. Hermitage Ave.,
Yard 7-0191

Dayton, Ohio
J. A. Urbanas,
1302 Lamar St.

Detroit, Mich.
VI. Pauza,
9124 Quincy Ave.

Newark, New Jersey
A. S. Trečiokas,
314 Walnut St.

New York-Brooklyn
Antanas Sodaitis,
57-56, 63rd St.,
Maspeh, N. Y.

Omaha, Nebr.
J. Povilaitis,
5617 So. 31 St.

Waterbury, Conn.
Vladas Varneckas,
2157 N. Main St.

Hamilton, Canada
Antanas Mingėla,
190 Catherine St. S.

Montreal, Canada
Stepas Kėsgaila,
6882 Beaulieu St.

Toronto, Canada
Jonas Paršeliūnas,
62 Pauline Ave.

Welland, Canada
Zukauskas Kazys
87 Thorold Rd.

Anglijoje
Dainora Daunoras
49 Thornton Ave.
Thornham Green,
London W. 4

Australijoje
Povilas Lukošius,
Box 1665 M. G.P.O.,
Adelaide, S. A.

Australija
P. Ambraza
29 Elmsmere St.
Kensington
Sydney

Brazilija
Meldutis Lapinaitis,
Caixa Postal 118
Sao Paulo

Colombia
K. Klastauskas,
Apartado nae 2336
Medellin

Venezueloje
c/o Cristalerias Nacionales,
Apartado 4532
Maracay

Venezuela
S. A.

ISIGYKITE NAUJAI ISLEISTĄ KNYGĄ

RAUDONASIS SIAUBAS

Pabėgusio rusų karininko pergyvenimai ir pasakojimai apie baisų gyvenimą Rusijoje ir okupuotoje Vokietijoje.

Išleido leidykla Dobilas. Kaina \$ 1.25.

Užsakymus prašome siųsti: Edvardui Vilučiui,
3736 Pulaski St., E. Chicago, Indiana.

TUOJ ISIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Aušrelė (elementorius)	Namai ant smėlio
Step. Zobarskas 2.25	J. Gilauda 2.00
Aukštųjų Simonų Likimas	Nemunas
Ieva Simonaitytė 3.50	St. Kolupaila 2.50
Anglų kalbos gramatika	Neramu buvo Laisvės Alėjoj
J. Kukanauza 2.00	B. Daubaras 1.50
Anderseno pasakos	Our Country Lithuania
..... 2.00	V. Augustinas 5.00
Anglų kalbos gramatika	Po Tėvynės dangum
V. Kamantauskas 1.00	Zodžiai vytės Nemunėlio.
Aukso kirvis	Paveikslai V. Augustino .. 2.00
Juozas Švalistas 2.50	Petras ir Liucija
Barabas	Romain Rolland 1.20
Paer Lagerkvist 2.25	Pasaulyo Lietuvių Žinynas
Baltasis Vilkas	Anicetas Simutis 5.00
K. Binkis 1.00	Princas ir elgeta
Balutis	Mark Twain 1.50
J. J. Bačiūno leidinys 1.50	Pirmas rūpestis
Baltaragio malūnas	Jurgis Jankus 2.00
K. Boruta 2.50	Pragaro pošalstės
Broliai Domeikos	V. Alantas 3.50
L. Dovydenas 2.50	Partizanai už gelež. uždangos
Buriavimas ir jūrininkystė	Daumantas 2.50
B. Stundžia 2.00	Per Klausčių ulytėlę
Didžiosios atgailos	Liudas Dovydenas 2.20
R. Spalis 3.50	Pictų vėjelis
Džiaukis gyvenimu	Vytė Nemunėlis 1.00
O. Swett Marden 0.70	Paklydę paukščiai I
Doleris iš Pittsburgho	Jurgis Jankus 2.20
Stepas Zobarskas 0.80	Paklydę paukščiai II
Daili saulytė	Jurgis Jankus 2.00
Gyvačių lizdas 0.50	Petras Sirovokas
Francois Mauriac 2.80	Juozas Švalistas 2.70
Gatvės Berniuko Nuotykių	Pabučiavimas
R. Spalis 5.00	J. Grušas 1.50
Gimdytoja	Raudonasis siaubas
Francois Mauriac 1.75	Salik Vogulov 1.25
Giesmė apie Gediminą	Raudonasis Tvanas
B. Sruoga ir V. Petravičius 2.00	Ignas Šeinius 1.00
Gintariniai vartai	Raudoni batukai
N. Mazalaitė 2.00	Jurgis Savickis 1.50
Gimtojo žodžio baruose	Ramybė man
P. Jonikas 1.50	J. Kėkštas 0.80
Gyvučių ūkis	Raguvos malūnininkas
George Orwell 1.00	V. Tamulaitis 0.25
Hafo pasakos I ir II dalis	Sudie, pone Čipse
..... 2.75	James Hilton 0.75
Kazimieras Sapieha	Šilkai ir vilkai
B. Sruoga 2.50	Runcė Dandieris 1.00
Karoliai	Saulės laikrodžiai
Guy de Maupassant 2.50	Henrikas Nagys 1.00
Kaip jie mus sušaudė	San Michael knyga I
J. Petraitis 1.80	Axel Munthe 2.50
Kuprelis	San Michael knyga II
Ignas Šeinius 2.00	Axel Munthe 2.50
Kalorijų ir dolerai	Šventieji akmenys
Vilius Bražvilis 2.00	Faustas Kirša 2.00
Kryžkelės	Sventoji Lietuva
A. Vienuolis 3.50	Jurgis Savickis 3.00
Konradas Valenrodas	Sventoji Inga
Adomas Mickevičius 1.50	A. Skėma 2.50
Keliai ir kryžkelės	Tarp žalsvų palapinių
Putinas 2.50	P. Kesinaitė 3.00
Kaimiečiai I d.	Tėvų pasakos
Reymond 3.00	A. Giedrius 1.00
Kelias į pasisekimą	Tolimieji kvadratai
Grabau - Grabauskas 2.00	J. Grišmanauskas 2.00
Lietuvių Kalbos Istorija	Tautosakos Lobynas
Dr. P. Jonikas 3.00	J. Balya 3.00
Lyrika	Tomas Nipernadis
K. Binkis 2.00	August Gailit 2.50
Loreta	Trylika nelaimių
Stasius Būdavas 1.80	R. Spalis 1.25
Lietuva	Tarp pelių ir vyrų
A. Bendorius 2.75	John Steinback 1.25
Lietuvių Literatūra	Tėvelių pasakos
Pranas Naujokaitis 2.00	A. Giedrius 0.20
Lietuvių Tautos Kelias	Ugnies parduojas
M. Biržiška 3.00	B. Rukša 1.00
Lietuvių kalbos vadovas	Vėlykų pasakos
Red. prof. Skardžius 4.50	N. Butkienė 1.00
Lietuviškos pasakos	Vidurnakčio vargonai
J. Balya 2.50	Ceslovas Grincevičius 1.50
Lietuvių poezijos antologija	Vincas Krėvė Mickevičius
J. Aistis ir A. Vaičiulaitis 6.00	 2.00
Lekučio atsiminimai (jaunimui)	Vaikų knygelė
A. Giedrius 1.50	M. Valančius 1.80
Lietuvių archyvas	Vieneri metal ir viena savaitė
Bolševismo metal 3.00	B. Gaidžiūnas 1.50
Lietuvos Valstybės	Varpai skamba
Konstitucijos	Stasius Būdavas 2.50
..... 0.70	Vyturėliai Laukuose
Lietuva tironų Pančiuose	Vikt. Simaitis 0.75
B. T. Dirmelkis ir V. Rastenis (Jonas Andrūnas ir Petras Syrus) 1.50	Taupoji Virėja
Mažasis Lietuviškis	 2.00
Angliškas žodynas	Užuovėja
Vilius Pėteraitis 2.00	M. Katiliškis 3.50
Metūgės	Žemaitių žemė
B. Pūkelevičiūtė 1.00	A. Vilainis 1.50
Mėnuo vad. medaus	Žemaitių krikštas
N. Mazalaitė 2.50	P. Abelkis 3.50
Meškiukas Rudosiukas	Žvaigždėtos naktys
Vytė Nemunėlis 2.00	Augustaitytė-Vaičiūnienė 1.00
Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant pinigų siųskite	Žmonės ant viškelio
DIRVA, 1272 East 71 St.	Liūdas Dovydenas 1.00

Lietuvių Prekybos Namai Chicagoje

Viena moderniausių, lietuvių vadovaujama, baldų ir namų įrengimų prekybos įmonė, užimanti per 15,000 kv. pėdų plotą.

Baldai ir kiti namų įrengimai pristatomi iki 150 mylių už Chicago be jokių primokėjimų.

TELEFUNKEN RADIO APARATAI

Europos stotims klausyti, televizijos aparatai, rašomosios mašinėlės lietuvišku raidynu.

Įmonė atidaryta: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30 val. vak.

kitomis dienomis nuo 9 iki 6 val. vak., sekmadieniais nuo 10 iki 5 val. vak.

Furniture Center, Inc.

Įmonės vedėjas JUSTAS LIEPONIS

3222-24-26 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.
Tel. Victory 2-4226

Tautos ir literatūros nepriklausomybė

Pirmiausia, ištrauka iš vieno laiško: —

"Prieteliai! Skaitau Tavo straipsnius Dirvoje apie Literatūros Lankus. Gerai užveži. Bet klausiu: ar verta taip plačiai kalbėti apie tą mažą grupelę, apie tą mažą ir taip retai pasirodantį žurnaluką? Man gaila, kad Tavo... plunksna šį kartą armotomis šaudė į žvirblius. Tu puikiai jiems užvožei kartą, kišką, ir gal būtų gana..."

Dekui už pagyrimus, bičiuli, ir už tokį jautrų reagavimą į spausdintą žodį. Atleisk, kad atsakysiu vėliau, tikėdamas, kad Tu vienas taip galvoji. Ir iš karto pasisakysiu: negaliu su tokiais tvirtinimais sutikti. Ir džiaugiuosi, kad Tavo laiškas suteikia progą pažūrėti į dalyką iš kitos pusės.

DRAMBLIAI IR ŽVIRBLIAI

Mūsų vyresnieji ar daugiau pasigarsinę kokios srities veikėjai dažnai ir per daug dažnai mėgsta į save žiūrėti, kaip į dramblus. O į jaunesnius, dar nežinamus ar, jų nuomone, nevykusius įsibrovėlius į kokią mokslo, politikos ar meno sritį labai dažnai mėgsta žiūrėti, kaip į "žvirblius"... Tai visiškai tuščias didžiavimas, už kurį gyvenimas visuomet nubaudžia. Tie vyresnieji ir pripažintieji eina į saulėleidį, o naujai užtekantieji turi prieš save visas progas kopti į zenitą. Taigi, nepatartina niekam labai pūstis, pūstis prieš žvirblius. Dar po dešimtmečio, ir ne vienas jaunas žvirblis gal užkaps ne vieną seną dramblį...

Kodėl jaučiau reikalą ir malonumą plačiau kalbėti apie Literatūros Lankus? Pirmiausia, todėl, kad tai vienintelis tikrai gyvas, originalus, kūrybiškas lietuvių tremties literatūros žurnalas. (Tegu atleis man brooklynė Gajiba, kad ją pamiršau, bet juk mums aišku, kodėl, — ten viskas konservatyviškai jauku ir ramu, jokios dulksės neįkyla, užtat stinga polėkių, tirštesnių spalvų, naujesnės minties, ziezirbų...).

Antra, todėl, kad tik pirmuosiose dviejose Literatūros Lankų numeruose yra susitelkę keliolika jaunų ir jaunesnių lietuvių tremties rašytojų, turinčių neabejotiną ryšingumą, pasižymintį ir sugebėjimą savarankiškai ir originaliai reikštis. Keliolika rašytojų — nėra mažas dalykas mūsų varganomis sąlygomis. Kiti, besidairydami į leidejus, to nepadarė patys. O šie "žvirbliai" padaro. Jų duodama literatūrinė kritika ir apžvalgos parodo, kad šis "jaunimas" jau yra apsiginklavęs visiškai padarys laipsnio intelektualinio išsilavinimu. Reta jaunųjų literatūrinė grupė Lietuvoje išsivadavo kultūrinį gyvenimą geriau išmokęs, pasirodęs, apsisakęs, savo amatą pastudijavusi. Ak, kiek mes daug Lietuvoje turėjome pusmokslių ir diletantų, kurie tokiais ir pasiliko, tardamies, kad apysakai ar eilėraščiui parašyti užtenka tik "talento" ir "įkvėpimo"...

Pagaliau, trečia, — šis naujasis mūsų literatūros atžalynas, kurio dalis erskėję takus pradėjo mindžioti jau nepriklausomoje Lietuvoje, kiti okupacijų metais ar tik dabar, — atžalynas yra pakankamai stiprus ir ambicingas, kad neįbrėžtų pėdsako į mūsų kultūrą. Vieni nueis niekais, kiti pavargs, bet dalis liks ir augs, dar naujų atsiras, ir po dešimtmečio kito tai bus naujieji "drambliai", kurie, kaip gyvenime įprasta, šaipysis iš kitų priaugusių "žvirblių"...

BRONYS RAILA

Tokių priežasčių galėčiau priskačiuoti dar dešimtį. Jų visų moralė būtų ta: — aš vertinu Literatūros Lankus, nuoširdžiai džiaugiuosi ir net myliu tą mūsų tremties kūrybinę gyvybę, kuri mums visus turėtų jaudinti ir skatinti įvairių gilesnių atsakymų į daugelį klausimų.

LITUISKAS POZIORIS

Būčiau visai klaidingai suapstas, jei šie mano straipsniai būtų laikomi, kaip "užvožimas" Literatūros Lankams. Verdančio puodo juk neužvoši. Nebuvo mano tikslas ir kokius antausius jiems duoti. Tai būtų kvailybė... Intelektualinėse diskusijose antausiai ir užvožimai nieko nepasiekia. Čia kitokio sporto ringas. Čia rungtis nuomonės ir argumentai.

Man atrodė, kad žeminių ir lankininkų polėkiuose esama klaidų, nevykusių literatūrinių madų ir tokių nuotaikų, kurios dabartiname lietuvių tautos likimo tarpsnyje yra keistos, nepateisinamos, stačiai liūdnos. Aš nekaltinu nei vieno jų asmeniškai, bet su susirūpinimu stebiu: neįsivaizduoju, kaip galėtų ir turėtų būti tokios lietuvių politinio emigranto, jautriausio ir sąmoningiausio jos nario — rašytojo ir menininko nuotaikos? Kodėl taip yra? Ką mums tai atneš? Kokių mums tai nukals ginklų skaudžiose rungtynėse už mūsų tautos fizinę ir dvasinę gyvybę? Jei rašytojas ir menininkas taip galvoja ir nusiteikia, tai į kokią "asmeniško kiaučio metafiziką" nugrims šiaip jau vadinamasis eilinis tautietis?...

Negalima į šiuos visus klausimus žiūrėti tik "literatūriškai". Literatūros meno ir amato vieta mokytytis yra — namie ar atitinkamose mokyklose, individualiai. Niekas jokios meno ar amato neįmoksta ir nebūna išmokomas per laikraštį straipsnius ir recenzijas. Ir čia mes tokio tikslo, rodos, neturime. Bet kai literatūrinis sambūris skelbia tam tikrą dvasinę liniją tam tikras mintis ir idėjas, tai mes galime dėl jų pasisakyti irgi "dvasiškai", — visuomeniškai, idėjiškai, politiškai, vienu žodžiu sakant, lietuviškai. Galime suklysti, kreivai nugalvoti, bet niekas neturėtų mūsų pakaltinti gerosios įsikišimo valios stoka.

TARNYBA TIK LITERATŪRAI?

Literatūros Lankai Redakcijos žodyje pasisako, jog jie tarnaus tik literatūrai ir savo, be rodo, svarbiausiu tikslu laikys "grąžinti beveik totaliai prarastą literatūros, kaip estinės kūrybos, nepriklausomybę"...

Užsimojimas man atrodo kiek keistas, o gal ir naivus. Teisybė, kad gyvenime būna dažnai taip, jog, pvz., inžinierius tesirūpina tarnauti tik inžinerijai, agronomas tik agronomijai, kunigas tik altoriui, pramonininkas tik fabriškai, finansininkas tik pinigui, matematikas tik skaičiams ir formulėms gudryboms, taigi, ir literatas gali pasiskirti tarnauti tik literatūrai... Bet ne kartą sutinkame daug džiaugsmingų reiškių, kai visi tie žmonės dar turi kitą, platesnį idealą, kuriam "tarnauja".

Gi už literatūrinę nepriklausomybę rašytojai jau kovoja nuo amžių. Kovoja ir dabar visame pasaulyje. Kovoja už tai, kad literatūra nebūtų priklausoma nuo valdžių, nuo popiežių, metropolitų, superintendantų ir rabinų valios, ypač nuo partijų centro komitetų ir dar labiau nuo policijos, cenzūros bei pinigų krepšio. Kovoja už estetinę kūrybos nepriklausomybę.

Laisvuose kraštuose ta kova jau ne kartą buvo laimėta, nors ji, žinoma, vis tebeina. Ji visuomet eis, nes visuomet į literatūrą, kaip ir bet kurią meno kūrybą, kėsinsis įvairūs "veiksniai". Tai suprantama, nes juk literatūra prieš juos ne mažiau kėsinosi ir kėsina. Ji braunasi taip pat į kitas sritis (mūsiškiai, pvz., į metafiziką...), ji kritikuoja, pajuokia, stačiai griaua netikusius valdovus, bažnyčias, policijas, nusistovėjusius papročius, gerbtinus prietarus ir t.t. Tokioje padėtyje taikos negalima norėti. Kas kovoja, tas iš anksto turi žinoti, jog bus stipresnio persekiojamas.

Pasirūpimas siekti literatūros nepriklausomybės, be abejo, yra geras tikslas, — bet, tarp mūsų kalbant, neįaugi tai turėtų būti vienas iš svarbiausių mūsų politinės emigracijos kultūrinių tikslų? Šiame fronte laisvajame pasaulyje turime daug stiprių sąjungininkų, galime būti tikri, jog jie mums kad ir netiesiogiai padės ta "nepriklausomybę" apginti. Gal nebus per daug bėdos, jei mes kiek pataupysime savo jėgas, nes jos mums reikalingos kitur.

GINKLAS LAISVĖS PUSEJE

Mums reikalingos jėgos, tuo tarpu, mūsų tautos nepriklausomybei. O į ją veda daugelis takų, ir jai atsiekti reikia visokių būdų, visokių priemonių. Spėjau, kad net ir Draugo Dr. Daugailės sutiks, jog šiandien Dievui ir Tėvynei reikia viską aukoti, o aš dar rizikuojau priminti Vaidžanto testamentinius žodžius: "Niekas, net ir paties Pono Dievo, taip nemylėjau, kaip mano Lietuvėlę" (citata iš atminties, bet prasidėjęs berods neįsireikš). Šiokie ar tokie pašlemėkai būnų mūsų emigrantai, bet žiūrėk dažnas, net ir buvęs koks paskutinis žulikas, vistic skvoja apie savo tautos nepriklausomybę. Ir centelį kartais, nors ir labai gailėdamasis, iškrapšto kokią "veiksnių" paremti, ir prakalbėję pasako, straipsnelį parašo, prisideda, paremia, dalyvauja. Kadgi visų darbas ir talka reikalinga, kitaip nieko nebus, — be tautos nepriklausomybės niekas neturėsime lietuvių literatūros nepriklausomybės.

Joks kraštas neturėjo ir neturės literatūros, kaip estinės kūrybos, nepriklausomybės, — be ilgos ir sunkios kovos už minties laisvę, už ekonominę ir socialinę prielaidų išvystymą, — šiai kultūros raidai, už asmenybės primato laisvę, už žmoniškumą, už "teisybę"... Per amžius rašytojai ir kiti menininkai yra eję pirmose šios kovos linijose. Laisvų šalių modernistams to daryti dabar daug kur nebėreikia, nes jie tą laisvę turi, jie gali eksperimentuoti, net maivytis. Galime, žinoma, ir mes, — jeigu tai bus "pozityvi kūryba". O kuri mūsų kūryba būtų pozityviausia? Ta, kuri praturtina žmogų, daro jį stipresnį tautos nepriklausomybės besiekiant.

Rodos, jau toks švelnus, toks nepasaulėžiūrinis ir toks nepartinis instrumentas yra violončelė. Bet geriausia pasaulyje laikomas šio muzikos instrumento valdytojas, senelis Pablo Casals nesenai vienam žurnalistui prasiūtarė: "Vienintelis mano ginklas yra mano violončelė. Galbūt nelabai mirtinas ginklas, bet ir toks, koks jis yra, jis visuomet kovoja laisvės puseje."

Mano mokytojas VYDŪNAS

A. KRAUSAS

Vydūnas savo gyvomis ir jodromiomis paskaitomis ir kalbomis užburdavo ypač jaunimą. Tumas-Vaidžantas ir Vydūnas bene daugiausia bus turėję įtakos mūsų priaugančiai kartai. Tėšiuose savo laiku buvo įsisteigusi Vegetarų Draugija ir Sielos Kultūros Būrelis. Vegetarai leido laikraštį "Širdies Liepsną", o sielos kultūros būrelis tiems, kurie nori vaikščioti prakilybės taku laikraštį "Saltinį". Tai daugiausia buvo moksleiviai. Vytai Didžiojo Universiteto studentai buvo įkūrę Filoteosofų Draugiją. Vydūnas darė įtakos ir svečiams. Kai Vydūnas apsigyveno Tilžėje 1892 m., jis buvo pirmasis vegetaras, o paskutiniu metu 3000 iš 65000 gyventojų. Tilžės gimnazijos vokiečio mokytojo Falkenhahno sūnus Viktoras išmoko gražiai lietuviškai ir baigęs mokslus profesoravo Karaliaučiaus, Hamburgo, o dabar Berlyno Universitete dėstydamas lietuvių kalbą ir lyginamąjį kalbamokslą. Sunku trumpame rašinyje nusakyti jo visus darbus Tilžėje. Jis per 52 metus jų daug atliko Tilžėje gyvendamas. Po I Pasaulinio karo įsteigė visą eilę draugijų: Spaudos, Kultūros, Moterų, Jaunimo, ir Lietuvių Susivienijimą. Iki 1923 m. visai nepasireiškė neapykanta lietuviams iš vokiečių pusės. Po šių metų kiršinimas ir neapykanta augo, kol galutinai 1935 m. visas lietuvių draugijas naciai uždarė ir užgniauzė betkokią besireiškiantį lietuviškumą. Per 100000 lietuvių kilmės žmonių gyveno Tilžės krašte ir Vydūno asmenybė spinduliuodavo į juos savo prakilnumu, lietuviška dvasia. Tenka prisiminti tas dindingas Joninių šventes Rambynio kalne, į kurias suplaukdavo tūkstančiai žmonių iš Prūsijos Lietuvos, Klaipėdos Krašto ir Didžiosios Lietuvos. Į jas atvykdavo dr. Vydūnas su Giedotojų Draugijos chorą, suvažiuodavo žymūs Baltijos Pavirio veikėjai. Ypač gražias kalbas pasakydavo Vydūnas užburdamas klausytojus, nuostabią nuotaiką sukurdavo savo 40 metų vadovauto Giedotojų Draugijos choro dainomis.

Paskutinio gyvenimo metais Vydūnui teko daug iškentėti. 1932 m. mirė jo artimiausia bendradarbi ir bičiulė Marta Raiškutė. Ji buvo ir Vydūno raštų leidėja. 1937 m. širdies smūgio ištiktas mirė jo brolis dr. Jurgis Storasta Klaipėdoje. Iš jo laidotuvių grįžęs rado savo žmoną mirties patale, kuri po poros savaičių mirė išgąsdinta nacių prieš Vydūną. (Langu daugumas ir grasinimai). Pagaliau ir jį patį vokiečių policija suima ir įkai kalėjimą 1938 m. kovo 11 d. Apie savo išgyvenimus ir mąstymus kalėjime yra parašęs veikalą "Kalėjimas - Laisvėjimas". Po poros mėnesių jį iš kalėjimo išleidžia, bet lyg didį nusikaltėlį laiko ilgokai policijos priežiūroje, kol byla pagaliau nutraukiama. Nuo kalėjimo dienų iki išbėgimo į Vakarų, per šešeris metus Vydūnas gyveno vienuolio gyvenimą. Jis per

dienų dienas leisdavo vienas prie rašomojo stalo. Visi šalinai ir buvo uždrausta su juo bendrauti. Porą kartų savaitėje susitikdavo žmogų nuėjęs į krautuvę nusipirkti maisto produktų. Užsidaręs vienatvėje per dienų dienas rašydavo, kurdavo. Pro tarpiais atsisėdavo prie savo vienintelės draugės arfos, kurios stygos prabildavo skundo ir skausmo akordais. Savo bute, lyg šventykloje, sėmėsi įkvėpimo naujiems kūriniams. Jo butas buvo papuoštas 60 paveikslais. Jų tarpe 20 originalių tapybos paveikslų. Keturi Fidaus, 4 šimoniai, 1 Lapinskaitės, 1 Zmuidzinavičiaus, paties Vydūno ir kt.

Tenka prisiminti, kad Vydūno ataidų, sukurtų dailininkų buvo Kauno Karo Muziejuje Varno ir Žikaro, Karaliaučiaus Meno Muziejuje, Meno Akademijos profesoriaus Pfeiferio ir dail. Max Wendricho jo asmeniška bute. Vydūnas buvo žinomas ir Tarptautinėje Rašytojų Draugijoje. Jis nuo 1925 m. priklausė Pen Clubui Londone ir buvo jo garbės nariu. Kad pavaižduotum mūsų brangus vėlionies pripažinimą ir pagarbą mūsų tautoje, suminėsi draugijas ir sąjūdžius, kurių Vydūnas yra Garbės nariu, būtent: Mažosios Lietuvos Tarybos, Lietuvių Rašytojų Draugijos, Lietuvių Sąjungos, Jaunosios Lietuvos, Studentų Ateitininkų, "Šviesos" Sambūrio, Akademinių Skautų Sąjūdžio, Latvių-Lietuvių Vienybės, LASO ir visos eilės kitų organizacijų.

Vydūno tremtinio kelias buvo ypač sunkus. Jis pateko po bolševikais. Bėgimo metu į Vakarų skendo jūroje, žiauriai bolševikų ir lenkų apiplėstas, o paskutinįjį šauktu būžėmis nuštas iki sąmonės netekim. Pereinamose stovyklose ant cementinių grindų, be durų ir langų patalpose leido neramias naktis, kol pagaliau vos gyvą transporto traukinys atgabenė iki Luebecko, į Vakarų. Čia pirmasis iš lietuvių jį suradau ir pradėjau rūpintis jo atsigavimu. Lietuviai skautai suorganizavo jo globą, kol jis pakankamai buvo pajėgus vykti į Detmoldą, į kurį atvyko mano kviečiamas ir rašytojo F. Kiršos lydimas. Ir tremty vos iš ligos patalo atsikėlęs sakė kalbas Luebecko skautams, Detmoldo bendruomenei ir moksleiviams, ateitininkų suvažiavimui. Vėl kelionės su paskaitomis tęsė toliau: Blombergas, Augsburgas, Augstodorfas, Bielefeldas ir kt. Aktyviai dalyvavo ir kultūriname gyvenime Detmoldė. Lankė Liaudies Universiteto paskaitas ir pats skaitė, neapleisdavo nei vieno bažnytinio koncerto, lietuvių švenčių ir skautiškų laužų. Iki pat mirties buvo judrus ir aktyvus. Pats sau maistą pasigaminavo ir apriūdavo.

Vydūnas nemirė — jis gyvas mūsų širdyse. Jo kūnas tik iširo, bet jo dvasia bus gyva mūsų Tautoje. Tu savo kalbomis, kaip per šešeris metus Vydūnas gyveno vienuolio gyvenimą. Jis per

las yra mano violončelė. Galbūt nelabai mirtinas ginklas, bet ir toks, koks jis yra, jis visuomet kovoja laisvės puseje."

Net ir Pablo Casals netarnauja savo violončelei. Jis įsakmiai pabrėžia, kad visada stovėjo laisvės puseje, kad jis ne "neutralus". Neįaugi mūsų tremties rašytojas ryžtasi tarnauti tik literatūrai? Netikim, nenoriu tikėti. Tai gal tik toks nelaimingas ir nenusisekęs jo išsireiškimas...

KOLCHOZAI KLAIPĖDOS KRASTE

K. P. karui pasibaigus pateko į rusų belaisvę. Po kiek laiko pasisekė iš stovyklos pabėgti. Stengdamasis pakliūti į Vokietiją pasiekė šilutę. Šioje apylinkėje jį į darbą priėmė viena seno amžiaus ūkininkė. Jos vyras buvo jau miręs, o vaikai gyveno atskirai. Čia jis pradėjo šeiminkauti. Šeiminkė bijojo, kad jis nepasitrauktų, nes tada ji negalėtų atiduoti valstybei jai nustatytos duoklės ir ją iš ūkio nušalintų. Ūkį perrašė jo vardu, gi jis iš savo pusės pasidavė duoti jai užlaikymą.

1948 m. šis ūkis buvo įjungtas į kolchozą ir K. P., kaip ūkio savininkas, tapo kolūkiečiu. Kolchozų sudarė 59 ūkiai. Apie 1000 ha. Jis buvo išrinktas brigadiorium. Jis savo žinioje turėjo gyvulių priežiūrą, darbo paskirstymą ir atlikto darbo registraciją. Atlyginimas buvo mokamas už išdirbtas darbo dienas. Vienai darbo dienai išdirbti buvo nustatyta kokią ir kiek darbo reikia atlikti. Taip pavyzdžiui suvežimas 20 vežimų šieno buvo užskaitomas kaip 2-3 darbo dienos, atsižvelgiant į atstumą. Brigadierius už vieną dieną užskaitoma tarp 2,5 iki 3,5 darbo dienų, atsižvelgiant ką jis dirbo. Tokiu būdu brigadierius per metus gali priskaityti apie 700 darbo dienų. Paprasti kolūkiečiai, dėl nustatytų didelių darbo normų, labai daug dirbdami galėtų pasiekti apie 180 darbo dienų, bet paprastai turi tik 120-130.

Derlių nuėmus ir atidavus valstybei, apmokėjus kooperatyvams skolas už trąšas bei kitus nišios kelią, apie Didįjį Slėpinį nuo Dziugo kalno, iš Dirkselių miško, Masčio ežero pakrantės. Tavo skelbtos idėjos yra gyvos mūmose ir mūsų Tautoje. Jos bus amžinai gyvos ir vis skaidresnėmis spalvomis sužėrės tekančio naujojo amžiaus saulės šviesoje. Tu tvirtai tikėjai į mūsų Tautos prisikėlimą, į visos žmonijos naująjį šviesesnį amžių. Mes, Tavo sužadinti tam dindingam žygiui, Tau atsiskyrusiu mums, pasizadame neišleisti iš akių to skaidriojo žvaigždžių tako ir visas jėgas sukaupe, tvirtai žengdami, eiti naujojo amžiaus keliu į laisvą mūsų Tėvynę, į laimesnį žmonijos rytojū!

NESILEISKITE! KELIONES...

Vasaros atostogų metu nesileisk į kelionę be PASAULIO LIETUVIŲ ŽINYNO, kurio pagalba bet kuriame pasaulyje miestiečių atsivertęs greitai susiras lietuvių koloniją, įstaigas, organizacijas ir atskirus veikėjus. Be to, ŽINYNE rasite smulkiai išaiškintą naująjį Jungt. Amer. Valstybių Walter-McCarren Imigracijos ir Pilietybės Įstatymą, vizų gavimo ir įvažiavimo procedūrą, rasite plačiai ir suprantamai išaiškintą J.A. Valstybių mokyklų sistemą, kaip įsigyti specialybę ar patekti į pelningesnę profesiją. Turėdami ŽINYNĄ jusite, kad po ranka Jums yra viso pasaulio lietuvių įstaigos, organizacijos, visuomenininkai, profesorai, dailininkai, muzikai, žurnalistai, rašytojai, įvairių religijų dvasininkai ir t.t. Panašaus leidinio lietuvių kalboje dar nėra buvę. ŽINYNAS būtinai reikalingas kiekvienam kultūringam lietuviui. Reikalauti pas platintojus arba tiesiai iš redaktoriaus siunčiant penkis dolerius: Mr. A. Simutis, 41 W. 82 St., New York 24, N. Y.

reikmenis, o taip pat palikus sėklai, liekana dalinama tarp kolūkiečių pagal turimas darbo dienas.

Jungiantis į kolchozą buvo sutarta, kad laukiamas derlius bus nuimtas kiekvieno ūkininko savo naudai ir iš jo bus atiduota kolchozui sėklai. Bet atėjus rugpjūtiui atvyko sunkvežimiai su milicija ir teko viską kolchozui atiduoti.

Sudarant kolchozą visas ūkio inventorių reikėjo taip pat atiduoti. Mūsų šio bei gyvulių įvertinami. Išmokėjimas turėjo būti padarytas dviejų metų laike, bet nors sugrįžėlis išvyko praėjus beveik trim metams nuo kolchozo sudarymo dienos, apie atlyginimą nieko nesigirdėjo, o kolūkiečiai teirautis apie tai bijojo.

Viskas buvo įvertinta labai žemai. Pirmos rūšies arklų įvertintas 400 rublių. Šis arklų turguje kainavęs 3.50-4.000 rublių. Trakėnų veislės kumelė buvo įvertinta 300 rublių. Ūkinis vežimas apie 150 rublių. Mašinos tarp 30 ir 120 rublių, bet jokių būdu nedaugiau kaip 150 rublių. Versiukas apie 120 rublių.

Be anksčiau minėto atlyginimo rugiais, kolūkiečiai gaudavo dar mažą atlyginimą pinigais. Jis pats per metus gaudavo apie 380 rublių. Šiuos pinigų kolchozas gaudavo už parduotus, atlikusius nuo atidavimo valstybės prievolės gyvulius. Šie būdavo parduodami turguje augštomis kainomis. Šių pinigų paskirstymas vyko pagal turimą darbo dienų skaičių, bet gautais, nors ir nedidele suma pinigais kolūkiečiai negalėjo pasinaudoti, nes reikėjo skolinti valstybei.

Kolūkio pirmininkas turėjo išpirkti paskolas 500 rublių, brigadierius 300 rublių, kolūkiečiai po 100 rublių. Inf.

Ačiū Rėmėjams!

Prenumeratos pratęsimo programa DIRVOS spausdinimo priemonės pagerinti aukojo šie skaitytojai:

Griauzdė A., Nashua	1.00
Viličė J., Cleveland	\$1.00
Gedminas Ona, Chicago	1.00
Stankevičius A., Waterbury	1.00
Zvynys Br., Detroit	1.00
Gilys J., Cleveland	1.00
Zidonis Pr., Cleveland	2.00
Kavaliuskas P.,	
Melrose Park	1.00
Linevičius J., Cleveland	5.00
Steponaitis K., New Britain	1.00
Balys Ant., Chicago	1.00
Babičkas P., Worcester	3.00
Bukaveckas T., Chicago	2.00
Remeikis V., Chicago	1.00
Taorais J., Pittsburgh	3.00
Kriščiukaitis J., Putnam	1.00
Siliūnas K., Flushing	1.00

Phone for your...

POLIO APDRAUDA

Apsaugoja tėvus, vaikus iki 18 metų. Užmoka išlaidas iki \$9.000. Dviems metams šeimos apdrauda \$10.00, atskirai pavieniam \$5.00.

Skambinkit: LO 1-7795
PAULINA MOZURAITIS
13706 Benwood Avenue

FARM BUREAU - MUTUAL
AUTO INSURANCE CO.
COLUMBUS, OHIO

Užstoja pavergtuosius

Jėzųs šveicarų liberalų dienraštis "Neue Zürcher Zeitung" Nr. 185 1953 įsidėjo Salvadoro de Madariagos vedamąjį apie "Maskvos naują liniją D. Britanijos", kuriame pasakyta daug vertingų minčių visiems europiečiams.

Jame šis senas kovotojas dėl žmonijos laisvės, žymus liberalų vadas, šiuo metu dėstąs kaip profesorius Oxfordo un-te, pažymi, kad po Stalino mirties pradėta naujoji Maskvos linija dabar šaltajame kare įėjo į pačią pavojingiausią stadiją. Bolševikai, neatsisakydami savo pagrindinių tikslų, buvo pasiryžę brūtalias formas pakeisti švelnesnėmis. Žiaurios priemonės, kuriomis buvo numalšinti čekų darbininkai, protestavę prieš ne teisę, įvykdyta čekų valiutos reformos metu, o ypač darbo žmonių sukilimas Rytinėje Vokietijoje, patvirtina ankstesnius spėjimus.

Sovietai kaip ankščiau kovojo prieš Vakarus, taip tebekovoja iš esmės ir toliau, tik paskutiniaisiais laikais, kad jų siekimai neatrodytų tokie grubuoniskai, tikslingumo sumetimais yra kiek pakeitę savo taktiką.

Ko Maskva daugiausiai bijosi, tai vokiečių kariuomenės. Todėl ji remia visus, kurie šią jos politiką, kad ir netiesiogiai, vykdo. Dabartinę šaltos karo fazę Madariaga laiko pačia pavojingiausia iš visų, nes komunizmas Prancūzijoje tebėra dar labai pajėgus, o iš rinkimų Italijoje jis išėjo net sustiprėjęs. Jei iš būsimųjų federalistikos partijų rinkimų rinkimų laimėtoja kuri nors socialistų partija, kad ir būdama antikomunistiška, tai Maskvos politiką, tai Maskvos "naujoji linija" vis tiek būtų jau davusi žymų pelną.

Nupasakojęs Churchillio nuo-

pelnus Europai, kurią tas apsaugo nuo Hitlerio ordų, Madariaga toliau Churchillio pasiūlymą sutikti su Sov. Sąjungos vadais ir svarstyti jos saugumo problemas neatsisėjimai su Vakarų Europos problemomis taip įvertina: Churchillio žodžiai reiškia, kad jei tik Maskva sutiktų nepulti Vakarų Europos laisvės ir saugumo, tai daugiau niekas visai nė nešnekėtų apie Rytų Europos valstybes, šiandien prispaustas bolševikų bato. Jei ši Churchillio mosto interpretacija yra teisinga, kaip pažymi Madariaga, tai išeina, kad D. Britanija tuo pačiu yra pareiškus savo sutikimą su pusės Europos pavergimu.

Visiems yra aišku, kad jeigu tik Maskva nori parodyti gerą valią, tai ji gali turėti taiką išties šimtmetį, jei tik likusį pasaulį paliktų ramybėje. Tačiau Maskvai to neužtenka: ji nori daugiau, būtent — kad visi jos laimėjimai Europoje, neatsižvelgiant į jokią teisę ir teisingumą, būtų formaliai jai pripažinti. Todėl ir Churchillis, vietoje visos Europos saugumo užsiminimas tik apie Vakarų Europą, anot Madariagos, pasakęs tai, ko Maskva kaip tik ir norėjo girdėti. Ar tai nebuvo Maskvai pasiūlymas pergalės be kovos? Ir ar tuo būdu nebuvo sustiprintos komunistų partijos visame pasaulyje? Dar daugiau: ar tuo pačiu nebuvo įamžinta jėgų pusiausvyros tezė ir paskirstymas pasaulio įtakos sferomis, dėl kurių kaip tik ir yra kaltos dabartinės blogybės?

Ar JAV ir D. Britanija Teherane, Jaltos ir Potsdame mėgino efektyviai sukludyti, kad šita sistema nebūtų įvesta? Ar jos kiek reikiant pasipriešino raudonajam carui? Nejaugi visą šią sistemą norėsime palikti pasauliui, kaip dūšiosios kartos? Tai vis Madariagos klausimai,

Naujos Stravinsko gudrybės...

P. Stravinskas, prieš pat Tautinės Sąjungos sąskrydį "Washington", "Drauge" parašė rašinį ir juo, visa savo išmintim, stengėsi sąskrydžiui pakenkti. Kai tas sąskrydis, prieš P. Stravinsko norą, gerai pasisiekė, jis tame pačiame "Drauge" pradėjo įrodinėti, kad pati tautinė spauda beveik kenkusi sąskrydžiui, nerodžiusi entuziazmo, tik trims savaitėms po sąskrydžio pradžios, Dirva pradėjusi apie tai daugiau rašyti.

Toks P. Stravinsko "didelis gudravimas" labai jau primityvus. Tai žmogaus, padegusio kitų namus šauksmas, kad jūs patys padėgė, gi aš ne tik nieko nekaltas, bet dar net jūsų interesus ginu... Lygiai tiek pat vertas jo Clevelande savo artimiesiems aiškinimasis, kad jis ne taip apie sąskrydį rašęs, bet Draugas kaltas, jis rašini subraukęs, pakeitęs. Nors ir koks P. Stravinskas teisininkas bebūtų, bet jis visvien privalo žinoti, kad rašinys, paskelbtas su jo pavarde ir neatsauktas, atsakomybę už turinį pirmiausia jam uždeda. Tat ir P. Stravinsko noras įrodinėti, kad jis esąs geresnis, negu jo paties darbai jį atestuoja, rodo tik P. Stravinsko moralės stovį.

Paskutiniame, liepos mėn. 24 d. Draugo rašinyje, P. Stravinskas vėl suskaičiuoja visas Dirvos, tautininkų, sąskrydžio organizatorių nuodėmes. Bendrai viską, kas tik į P. Stravinsko galvą yra susipynę. Čia sąskrydžio organizatorius kaltina, čia Dirvą puola, kam sąskry-

di kuriuos atsakymas jam yra aiškus, tik jis, matyti, nelabai nori sutikti, jog D. Britanija to iš tikro norėtų, kaip kad verčia daryti išvadas Churchillio pasisakymais ir kai kurie paskesni įvykiai.

džiui entuziazmo nerodžiusi. Iš to keisto kratinio net taip išeina, kad net Dirva pirmoji pasakė tiesų žodį ALT pirmininkui ir sekretoriui, o ne ALT pirmininkas ir sekretorius savo laikraščiuose užėmė poziciją dėl sąskrydžio. Taip pat tam kratinyje kalba, kad Dirva tik piktai puola VLIKą, žodžiu ta Dirva net ir Bironiui pasako ne taip, kaip P. Stravinskas norėtų.

Žodžiu, kratinių kratinyse, tik idomu ar to didžiojo teisininko P. Stravinsko galvoje, išeina mažesnis VLIKo puolimas jį apkaltinant visiškai VLIKo nusigvenimu ir iš jo pasitraukimu, ar įsikišimas priemonių jo veiklą pagerinti? Kadangi ir čia nesam tikri dėl P. Stravinsko logikos, tai nenorim ir išvados daryti. Kam reikia, jį mokes pasidaryti, kaip skaitytojai labai gerai moka vertinti ir visus P. Stravinsko panašios išminties rašinius.

Visi tie P. Stravinsko tautininkų pagraudiniai "dėl bendros kalbos ir nuosirdaus bendradarbiavimo su katalikais" labai jau naivūs. Ar P. Stravinskas, tautininkų valdymo laikais pataikaujant tautininkams, dabar galima laikyti tokiu jau nuosirdžiu katalikiškų partijų ir draugijų atstovu? Ar vėl pagal reikalą P. Stravinskas nepradės kitiems pataikauti? O bendrai tautininkai turbūt jau pakankamai su reikiama katalikais bendradarbiauja, kad katalikų organizacijos tuo nesiskundžia ir niekas P. Stravinsko patarimų neprašo. Juk atsirado kiek didesnių katalikų, kaip P. Stravinskas, kurie kad ir tą sąskrydį pasveikino ir jam praėjus moko įsikišimu pasidžiaugti.

Bendrai P. Stravinskas, tais keistais reginiais, matyt bando išsikvoti "politinio vadovo" pasireiškus tautininkuose. Deja, tokių postų tautininkų organizacijose

nėra, ir niekas iš tautininkų jo patarimų neprašo. O tais kiršinimais Drauge, tikim, ir patys nuosirdūs katalikai ne tik nesidžiaugia, bet ir apgailestauja. Mes šia proga galim tik pakartoti vieno mūsų skaitytojo iš Clevelando paklausimą: "Tautininkų organizacijos nuo vieno savo narių, besidangstančių įvairiais anonimais ir niekinančių clevelandiečių "Naujiene" jau atsiribojo. Kada gi ateitininkai ir kitos katalikiškos draugijos atsiribos nuo P. Stravinsko?"

LAIŠKAS REDAKCIJAI

STRAVINSKAS PRIPAZISTAMAS AUTORITETU...

Kaikiurims draugams raginant atsakyti į p. Stravinsko rašinį Drauge, kur jis "aiškina" Dirvos liniją ir mano straipsnius įvairiais klausimais, esu priverstas prašyti vietos viešam pasisakymui, jog tai... labai sunku padaryti. Tai dar negirdėtas mūsų spaudoje mokslininkas ir jo puldinėjimuose tiek daug nesąmonių, prasimanymų ir keistenybių, jog būtų bergždžia Dirvos skaitytojus visu tuo varginti. Jei p. Stravinskas ir Draugo redakcija labai norėtų, tai duoti atsakymą į jo dramatišką klausimą: "kuriuo keliu?" būtų prasmės nebent pačio Draugo puslapiuose.

Drauge 166 Nr., tarpe kitų pakaruokliškų nonsensų, jis, pvz., rašo, jog visoje mano publicistikoje "niekad nesame matę pozityvumo, konstruktyvumo, noro kurti, statyti, o vien tik destrukciją, griovybą ir kitų nedešalinių, bet kokio autoriteto pašalinimą, anarchijos griuvėsių paruošimą".

Galimas dalykas, kad visa tai teisybė, bet viena aiški klaida ar prasimanymas padarytas (kas krikščioniui būtų neleistina). Vieną autoritetą mūsų spaudoje aš netik nežalinu, bet

jį pilnai ir besąlygiškai pripažįstu. Tai mūsų politinės epilepsijos, moralinio ir intelektualinio pamišimo (craziness) nesugriaujamą ir visai genialų autoritetą — Petrą Stravinską. Kas jo tokį autoritetą paneigtų, tikrai būtų pasaulio grovėjas, anarchijos ruošėjas ir net niekintojas...

Dėl kitų dalykų, kurie galėtų sudaryti imanomos diskusijos pagrindą, galėčiau tik šia proga priminti vieną tarptautinio žurnalizmo dėsni, kuris turėtų būti nesvetimas tvirtų principų mėgėjui p. Stravinskui. Prieš ką rašydamas geresnėje katalikiškoje spaudoje, kad ir ankstybųjų Viduramžių dvasios straipsnius, p. Stravinskas pirmiau turėtų nusipirkti dantų šepetuką, Chlorophyll pastos dūdelę ir skalaujamo vandens burnai išsimažgoti. Šios priemonės, kaip patirta, labai gerai atsiliepia straipsnių stiliui ir jų dvasiai. Gi psichiatrinio kazuso atveju dar labai patartina, kaip dabar raudonėję kiniečiai praktikoja, laikas nuo laiko praplauti ir smagenis. Tam tikslui labiausiai rekomenduotina formulė, tikiuosi, gaunama ir Clevelando apietekose, yra tokia: hyperhydr-

tum 3,5 plius antidurnaropium 96%.

Po to Draugas turės dar geresnį antipagonišką bendradarbių.

Jungdamas iškilmingiausius pagarbos palinkėjimus, liekuosiu Jūsų —

Bronys Raila

Seniausias ir gražiausias ilius tuotas lietuviškos minties žurnalas.

MARGITIS

Isteigė kompozitorius

A. VANAGAITIS

Kaina metams \$3.00

Susipažinti slūdinamas dovanai.

6755 So. Western Ave.
Chicago 36, Ill.

DIRVĄ UZSISAKYTI

galima ir šiandien, nėra reikalo laukti nei metų, nei mėnesio pabaigos!

Shore Enough

CEDAR POINT
ON LAKE ERIE

Fun Under The Sun!

Fun and relaxation for the entire family • Fishing, moonlight cruises, boating, swimming, tennis, picnics, free movies, free dancing, entertainment, new midway attractions • Good food at popular tables • Sunday services for all faiths • Season extends through Labor Day

Hotel Breakers
Reservations Now
Cleveland Office:
SU 1-7280

U.S. HIGHWAY 6, six miles east of Sandusky

Finest BATHING BEACH
in the World

T I T O

(Tęsinys iš pereinamo numerio)

Tito dar pastebi, kad sovietų diplomacija iškrėtusi būdingą išdaigą. 1941 m. balandžio 6 d. Kremlius pasirašė su gen. Simovičiaus delegacija nepuolimo sutartį, o kai Hitleris po kelių dienų užpuolė Jugoslaviją, tas pats Kremlius paskelbė, kad Pietuslavija kaip valstybė jau nebeegzistuoja, tad jos pasiuntinybė Maskvoje uždarama. Pasak Tito, toks Maskvos elgesys buvęs sunkiai suprantamas, bet kaip ištikimas komunistas jis tuo metu tatau aiškines taktiniais sovietų diplomatijos sumetimais.

Tuo metu Tito Zagrebe sušaukė komunistų partijos centro komitetą, kuris nutarė priešintis vokiečių okupantams. Ten buvusios numaigytos gairės kovai, kuri pasukim išsiliejo į žiaurų partizaninį karą, o šio pasėkoje Tito pasidarė komunistinės Jugoslavijos diktatorium.

Iš knygos sužinome, kad jugoslavų komunistai iš pirmos dienos šaukėsi į savo tautiečių patriotizmą, tad "komunistas vis daugiau darėsi lygi patrioto sąvokai, kovotojo už tautinę laisvę".

Ties paties partizaninio karo smulkmenomis nėra reikalo ilgiau sustoti. Paminėsim keis būdingus faktus. Pirmiausia knygoje sutinkame rezistencijos vadų pavardes: Edvard Kardelj, Milovan Djilas, Aleksandar Ranković. Tai asmenys, kurie ir dabartinėje Jugoslavijoje užima vadovaujamą vietą. Tito aplinkoje nebuvo praktikuojama, kaip Kremliuje, kur diktatorius laikas nuo laiko likviduoja savo bendradarbius. Antra, Tito išsamiai aprašo savo santykius su Draža Michailovičium, serbų karininku, aplink kurį spietis jugoslavų kariuomenės likučiai. Kaip atmename, šis serbų pulkininkas, vėliau egziliškas vyriausybės paaugūstintas generolu ir paskirtas karo ministru, irgi sukelė partizaninį karą prieš vokiečių įsibro-

velius. Jis atstovavo ne tik tiktai jugoslavų egzilinei vyriausybei, bet buvo remiamas visų karo meto santarvininkų, įskaitant net ir Sovietų Rusiją, kuri vėl padarė naują posūkį ir leido atsisteigti jugoslavų pasiuntinybei Maskvoje.

Ilgą laiką Tito vedė partizaninį karą gen. Michailovičiaus šešėlyje. Tito užsienyje buvo beveik visiškai nežinomas. Knygoje keliais atvejais Tito aštriais žodžiais skundžiasi tokia būkle. Net Maskva Tito bent oficiališkai ignoravusi. Dar 1942 m. Tito siuntęs į Maskvą pagalbos šaukiančias telegramas, j kurias sovietai arba iš viso neatsiliepė, arba maitinę pažadais, kurių niekada netesėjo. Pagaliau Tito muša į kominterną telegramą, desperatiškai šaukdamas: "...jeigu negalite mums padėti, tai bent nekludykite mums..."

Tito teisingai pastebi, kad jau tuomet atsirado konflikto užuomazga tarp jo ir Stalino. Šis nebuves patenkintas, kad prieš jo norą išskylas naujas autoritetas. Jis, be abejo, džiaugėsi, kad rezistencijos dėka kelios vokiečių divizijos buvusios įveltos į kovas Jugoslavijoje. Bet jam nepatiko, kad gimstas naujas judėjimas, kuris augęs iš savų šaknų ir nelaukęs vien tik tiktai išlaisvinimo iš raudonosios armijos (Atsiminkime, kaip Stalinas pasielgė su Varsavos sukilėliais!). Tais sumetimais Stalinas nerėmęs partizanų ir sovietų karo biuleteniai jų neminėjo, nors slapta siųstus kasdien Maskvą apie padėtį informavęs.

Tuo metu Tito partizanų santykiai su gen. Michailovičiaus četnikais ėjo vis blogyn. Netenka abejoti, kad Tito biografijoje serbų generolas pavaizduojamas iškreivė veidrodžio perspektyvos. Tito išmetinėja jam, kad četnikai ėmę puldinėti partizanų, o paskum bendradarbiavę su kroatų ustašininkais ir net su vokiečiais. Galima prileis-

ti, kad gen. Michailovičius negalėjo nuosirdiai bendradarbiauti su komunistu Titu. Tuo metu serbų patriotui ne be pagrindo atrodė, kad laimėjus Titui Jugoslavija nusikratytų vokiečių okupantų, bet patektų bolševikinė rusų okupacija. Lygiu būdu galima pateisinti serbų generolą, kuris stengėsi taupyti savo tautos jėgas.

Kai karo laimė pasuko sąjungininkų pusėn, Michailovičius galėjo samprotauti, jog jam nėra prasmės leisti lieti jugoslavų kraują, tad jis laikėsi santūriai ir vengė tiesioginių susidurimų su okupantais. Tuo tarpu Tito troško kovos, kuri iš abiejų pusių buvo vedama žiauriai ir be pasigailėjimo. Matyti, Titui jau tada gimė mintis neužleisti laimėjimo vaisių tokiam konkurentui, kaip gen. Michailovičius, kuris, be to, kaip serbas jau savaime buvo nusistatęs prieš bet kurį gausių pietų slavų tautų federalizmą.

Pats Tito savo kilme yra kroatas, jis ilgai gyveno pas senąją Slovenijoje. Iš knygos patiriame, kad Tito serbiškai kalbės su svetimu akcentu, todėl karo metu apie jį buvusios paleistos paskalos, jog jis esąs iš Maskvos atsiųstas rusas. Titui prieš akis stovėjo federalinės Jugoslavijos idealas, kurioje visos tautos turėtų lygias teises. Tito, palinkęs į besąlyginį valdymą, jau tuomet spyriojosi prieš mintį, jog jis, atėjęs raudonajai armijai, turėtų pasitenkinti antro, o gal ir trečio smulkininko vaidmeniu. Tad pirmą proga pasitaikius, Tito paėmęs gen. Michailovičių belaisvėn, šį pirmąjį konkurentą be jokio pasigailėjimo likvidavo, prieš tai surengęs Maskvos pavyzdžiui teatralinį teisimą, kuris serbų rezistentą apkaltino valstybės išdavimu, bendradarbiavimu su priešu ir t.t. ir t.t.

Tuo tarpu armija padidėjo iki 150.000 vyrų, bet jai stigo ginklų. Nepaisant pagalbos šauksmų, iš Maskvos nieko negauta. Pirmieji kontakto su partizanais ėmė įsiviešoti britai, kurie parašiusių pagalbą atsiuntė militarinę misiją. Tačiau realinė pagalba iš

britų buvusi menka. Partizanų padėtis greit pagerėjo, kai po Italijos kapituliacijos į jų rankas pateko 11 italų divizijų ginklai.

Biografijoje pasakojamas toks įdomus epizodas: Viena dieną pas Titą atsiradęs jaunas amerikiečių majoras vardu Louis Huot. Vėliau paaiškėjo, kad jis atvykęs be tiesioginio savo vyresnybės leidimo iš Italijos, kuri tuo metu jau buvo santarvininkų iš dalies okupuota. Nepaisydamas savo nelegalinės būklės amerikietis pažadėjęs partizanams visokeriopą pagalbą. Sugrįžęs į Italiją jis savo pažadą tesėjęs. Mažais jugoslavų laiveliais iš šio amerikiečių majoro valdomo sandėlio buvę atvežta dideli uniformų, medicinų, ginklų ir kitokių reikmenų kiekiai. Paskum majoras buvęs iš Bari (Italijoje) iškeltas į ryšiai su juo nutrūkę. Tito betgi pastebi, kad iš ano amerikiečio buvę gauta daugiau pagalbos nei kaip iš visų santarvininkų oficialinių misijų...

Per tą laiką santarvininkų kariuomenė žengė nuo vieno laimėjimo į kitą. Baigėsi 1943 metai. Teherano konferencijoje trys "didieji" atsiriboję nuo Michailovičiaus ir pripažino Tito "nacionalinę išlaisvinimo armiją" svarbiausiu faktorium Jugoslavijoje. Čia susitvėrė savo rūšies "liaudies frontas", buvo sudaryta provizorinė vyriausybė, o Tito paskelbtas maršalu. Naujoji vyriausybė uždraudė sosto įpėdiniui ir egzilinei vyriausybei kelti koją Jugoslavijoje, nes tatau, pasak Tito, būtų sukėlę naują pilietinį karą. Jugoslavija sovietų pavyzdžiui pasidarė "liaudies demokratija".

Nors tai skamba paradokšaliai, bet visa tai išaukė griežčiausia Maskvos pasipriešinimą. Naujosios Jugoslavijos atstovui Maskvoje buvo pareikšta, kad "hozanin" (taip Kremliuje buvęs vadinamas Stalinas) esąs baisiausias užpykęs Tito sluogsniai anuo metu to negalėjo suvokti, nes jiems tiktai vėliau paaiškėjo Maskvos kėsiai. Stalinas negalėjęs leisti, kad naujoji jugoslavų vyriausybė, kurioje nors dominavo komunistai,

rengėsi Jugoslaviją atstatyti savo pajėgomis, kad ji laikosi šūkio: "Jugoslavija jugoslavams". Stalinas jau buvęs įtraukęs Jugoslaviją į savo "įtakos sferą". Bet kadangi vakarų valstybės savaime naująjį režimą sutikusios kam palankiai, tai ir Maskvai nieko kito nebelikę, kai pusitaikinti su naująja padėtimi. 1944 m. vasario mėn. sovietai atsiuntė savo pirmąją karinę misiją, kuri Jugoslavijoje buvusi džiaugsmingai sutikta.

1944 m. rugsėjo mėnesį raudonoji armija per Rumuniją pasiekė Jugoslavijos sieną. Tą pat mėnesį Tito išvyko į Maskvą, kur pirmą kartą susitikio su Stalinu. Šavo biografijoje Tito pasakoja, kad pasikalbėjimas vykęs gana įtemptoje atmosferoje. Tito pastebėjęs, kad Stalinas nepakentęs prieštaravimų. Su savo aplinka jis buvęs stačiokiškas. Tikrai vieno Molotovo jis teiravęs nuomonės, bet ir šį sakinio viduryje nukirsdavęs ir kartodavęs savo nuomonę. Tito ir Stalinas beveik visada buvę skirtingų nuomonių. I visa ko matyti, abu diktatoriai vienas ant ram nepatiko...

Karas pasibaigė, pareikalavęs iš jugoslavų 1.700.000 gyvybių (karo lauke, koncentracijos stovyklose ir nelaisvėje). Kraštas buvo baisiausiai nuterėtas, visko trūko. Į pagalbą atėjo UNRRA. Bet tuo pat metu vis labiau brenė konfliktas su Maskva, kuri negalėjo pakeisti, kad Jugoslavija tvarkosi nepriklausomai nuo Rusijos. Sovietų diplomacija Belgardas tebuvo įrankis jos ekspansijos politikoje. Pats Tito knygoje išsitaria, kad konfliktas prasidėjęs jau 1941 metais, kai jis supratęs, jog Maskvą Jugoslaviją nori paversti rusiškosios politikos žaislu. Kremlui nepatiko, kad jugoslavai patys vedę kovą prieš vokiečius. Kai Jugoslavija po karo ėmusi atsikurti kaip nepriklausoma valstybė, konfliktas sekla jau buvusi pasėta. Buvę aišku, kad Stalinas tiktai laukia progos atsiskaityti su naująja Jugoslavija.

(B. d.)

Redaktoriaus žodis

KELTIS AR NESIKELTI?

Dirvos redakcija dažnai gauna laiškus iš savo skaitytojų, kuriuose prašoma žinių apie galimybes kurtis Clevelande, net Detroito, Chicagoje ir Los Angeles. Tai daugiausia laišukai tik skaitoju, kuriems buvo lemta, tik atvykus iš Europos, apsigyventi tokiose vietovėse, kur lietuvių nėra tik saulėje, o neretais atsitikimais ir visiškai jų ten nėra.

Ką gi, redakcija, gavusi tokį laišką, kiek jos žinios siekia, skuba tokį skaitytoją apšviesti, patarti, o kai kuriais atsitikimais ir įtikinti. Paklauso ar nepaklauso tų žinių, bet dabar jau aiškus reikšmės, kad naujakuriai daugumoje traukia iš mažesnių ir visiškai mažų lietuvių kolonijų į didesnes, ten vėl iš naujo kuriasi.

Naujų persikraustymų akivaizdoje sparčiai didėja Chicago, Clevelando, Detroito, Los Angeles lietuvių kolonijos. Aiškiai mažėja lietuvių skaičius Mass., Conn., Pa., ir kitose valstybėse. Mažėja jų ten, kur mažai tėra senųjų lietuvių, mažėja ir ten, kur jų nemažai yra, bet įsikūrimo sąlygos yra daug sunkesnės, kaip jau čia paminėtose, lietuvių gausiai apgyventose ir vis didėjančiose vietovėse.

Tokį lietuvių kraustymąsi į didesnes lietuvių kolonijas reikia laikyti teigiamu reiškiniu. Lietuvių gyvenimas mažose lietuvių kolonijose, tautiniu požiūriu, labiau nuostolingas, ir jis pateisinimas tik tokiu atveju, kada tokį gyvenimą apsprendžia specialios naujųjų ateivių profesijos, laikini įsipareigojimai ar kiti kokie svarbūs reikalai. Gi šiaip, jokių ypatingų priežasčių neturint, didesnės lietuvių kolonijos mums yra, visais požiūriais, naudingesnės.

Iš šios vasaros pravažiuojančių per Clevelandą naujakurių galima drąsiai teigti, kad kėlimasis į didesnes lietuvių kolonijas, artinantis rudenį, dar paaugšės. Jau dabar keliama ne akiai, padėties neįstirus, bet dažniais atvejais pačiuojuose visos būsimos galimybės. Ir natūralu, kada iširiamos gyvenimo sąlygos, jos palyginamos, ir tik tada pasirenkama.

Visi gerai žino, kad tokie persikėlimai nėra ir nemazda išlaidas. Bet dažniais atvejais, jei tai daroma, rūpestingai, greit išsilygina. Sakysim, kada į Clevelandą persikėlė didelis skaičius naujakurių iš Worcester, Mass., nė vieno negirdėjau skundžiantis, kad jiems tai padaryti neapsimokėjo. Nei tautiniu, nei moraliniu, nei materialiniu požiūriu jie nieko neprarado, bet tik laimėjo.

Skaitytojui, be abejo, būtų naudingiausia, kad jis laikraštyje dažnai galėtų rasti palyginamųjų taisyklių žinių, kurios ryškintų visas įsikūrimo galimybes. Ir laikraštis tokį reikalavimą nujaucia, bet nevisad savo skaitytojams gali patarnauti, nes patys laikraščiai tokių visų žinių nepajėgia surinkti, gi kitos bendruomeninės organizacijos tuo reikalu iki šio laiko beveik nieko nedarė.

Ir noromis nenoromis vėl prašosi išvada, kad ir į šiuos reikalus galėtų daugiau dėmesio atkreipti susiorganizavę ar besiozinizavę Bendruomenės skyriai. Galėtų per įvairius savo narius surinkti ne tik bendrasias įsikūrimo, bet ir specialias žinias, kurios pavaizduotų materialines, klimatinės sąlygas, atskirų profesijų įsikūrimo galimybes, išskirtinus tos kolonijos originalumus. Ir tokius davinius,

VISAI SLAPTAI...

Nebaigti reikalai

Susitinka žmogus žmogų ir augstu balsu klausia:

— Ar tu ten rašei apie patriotą Joną Antanaitį?

— Ne, — atsako žmogus.

— Rašei ar nėra? — man vistik. Bet nebaigai. Truputį grybštelėjai, truputį lyžtelėjai. Per pradžią nučiuoži. O daugiau ar jau neliko, ką sakyti? Liko, ir dar kiek! Kur kur, o jau čia tai tau truko Petro Stravinskio išmislumo ir neribotumo. Vaziuok, kaip ir jis, iš pabaigos į vidurį, o iš vidurio į visus galus.

Galvos, galvos žmogus ir supras, kad teisybė pasakyta. O supratęs, pasismailins pieštuku ir ims narplioti nebaigtus reikalus apie patriotizmą, apie referentą Joną Antanaitį ir ministerijos sargą Valį Pupėną.

Atvažiuos, štai, kada nors ir kur nors ponas Valaitis ir ims šnekėti:

— Lenkai nori Vilniaus, vokiečiai Klaipėdos, o latviai Palangos. Rusas sėdi Lietuvoje. Duokit, vyrai, pinigų.

Duos vienas penkis, o kitas tris. Duos ir Valys Pupėnas dolerį. O ateis eilė Jonui Antanaitiui, ir jis neduos. Neduos net pačiam Valaičiui.

— Tai kas čia dabar su tavim, Jonai Antanaiti, — gaudens jį ponas Valaitis. Duok nors pusę dolerio, o ką jau.

— Neduosiu nei pusės dolerio, nei kvoterio, anei daimuko.

— Imsi jau čia ir neduos.

Žiūrėk, kodėl Valys Pupėnas net visą dolerį davė.

— O kodėl Valys Pupėnas turėtų neduoti, o aš turėčiau duoti? Aš ir taip viską paaukoju ant tėvynės aukuro. Buvau referentas, o dabar šlavikas. O ką Valys Pupėnas? Buvo sargas ir tebera sargas. Kur jo auka tėvynei? Aš turėjau namus Žalialakny, garažą, užplanuotą automobilį, šaldytuvą ir skalbiamą mašiną ir viską palikau. O ką Pupėnas paliko? Paklodę lovoje, ir tą, turbūt, ne savo, o išnuomotą kartu su kambariu ir lova. Arba kad ir šitoj žemėj: aš mo-

reikėtų skelbti laikraščiuose, kuriems joks lietuviškas laikraštis vietos nepagailės.

Vykstant didesniai kėlimuisi į tolimas lietuvių kolonijas, kaip kad yra Los Angeles, štai jau ir privati iniciatyva pradeda reikštis. Štai mūsų bendradarbis V. Bakūnas paskelbė net tarpininkavimo sąlygas. Ir tai geras reiškinys, nes negi iš Philadelphia nuvažiuos į Los Angeles, vėl grįžti, ir tik po to kelsis. Kam klimatinės sąlygos verčia įsikurti Los Angeles, tam tokia iniciatyva gali labai daug patarnauti. Būtų gerai, kad ir kitose lietuvių kolonijose atsirastų panašūs patarnavimai. Jei tik jis bus rūpestingas ir sąžiningas, juo visi džiaugsis.

Dažnokai susirinkimuose, kur svarstomi ekonominiai lietuvių reikalai, girdime priekalštautančią energiją daro katalikiškesnis už popiežių p. Stravinską. Jis garsiai ir labai viešai šaukia ir apie Br. Railos "Tr. Fronto" įstojimą, ir buvimą, ir išstojimą.

Nuostabus ir p. Stravinskio polemikos keliai. Čia jis atsilapoja puola kurią nors savą, ką, žinoma vardu ir pavardę, čia tuoj pat už ano darbus ir mintis smogia tautininkams ir jų "Dirvai". Tuo pačiu keliu eidami, p. Stravinskio oponentai turės imti polemizuoti ne tik su juo, bet ir su ponia Stravinskene, p. Stravinskaitė ir visa jo gimine. P. Stravinską "Draugo" liepos 24, 1953 nr. vėrėlėna, kad "Dirva" — "tiesiog negarbingas metodais purvina" net ir pulk. Birontą.

ku už namą ir automobilį, turiu pirkti televiziją ir naują miegamąjį. Aš viską paaukoju dėl Lietuvos ir viską auokuo dėl jos garbės, aš buvęs jos referentas negaliu juk taip gyventi, kaip buvęs sargas Valys Pupėnas. Jis davė dolerį, o gali duoti ir privaltų duoti kad ir visą šimtą. O aš atidaviau, ką tik turėjau, bet čia neduosiu nieko, nei ni kelio, nei cento. Negaliu, pagaliau, tik aš vienas aukotis ir aukotis.

Ir negaus iš jo net pats ponas Valaitis nei niekelio, nei cento.

Kitą sykį sueis bendruomenės žmonės — tarybų ir prezidiumų rinkti. Ką siūlys, o ką ne, bet pirmąjį vis Joną Antanaitį. Vyrai prie valdžios buvęs, valdžioje ir turėtų būti. Kieno gi ten vieta daugiau? O Jonas Antanaitis atsistos ir ims kalbėti mandagiai, bet ir griežtai:

— Gerbiameji, aš negaliu. Prašau, tikrai prašau mane išbraukti.

— Ką, išbraukti? Tai ką tada, gal Valį Pupėną reikės rinkti, — ir bendruomenės žmonės ims piktai kvatotis.

— Na, o kodėl ne Valį Pupėną? Kaip tik jį. Tik pagalvokit, gerbiameji, aš buvau tiek metų referentas. Daug atsakomybės, daug reprezentacijos. Dirbi dieną, reprezentuoji vakare, net iki vidurnakčio, kitą dieną galva plyšta. Atėjo bolševikai, iš tarybos atleido, kone nesuėmė, o būtu nukankinę kur Rainius ar už Cervenės. Atėjo vokiečiai, gėstapas kone nesuėmė, o būtu dar sudeginę kur nors kokiam Flossenburge. Matot, gerbiameji, aš daug dirbau dėl tėvynės, aš daug rizikavau, daug nukentėjau. Aš ir vėl turėsiu daug dirbti, kai Lietuvą išvaduosim. Rinkim Valį Pupėną. Jis kad ir sėdėjo bolševikų kalėjimuose ir nacių kacetuose, bet laimingai išėjo. Ir jo darbas lengvas ir neatsakomingas. Jam nereikia jėgų taupyti. O man reikia, labai reikia. Rinkim Valį Pupėną, tegul nors dabar padirbėja. O aš nesutinku. Jokių būdų negaliu sutikti.

Jono Antanaičio nusistatymas kietas ir nekeičiamas. Galės iš jo juoktis, galės ant jo pykti, jis prie bendruomenės darbo piršto neprikiš. Jam reikia taupyti jėgas, kol tėvynė vėl pašauks į tarnybą, šį kartą gal gi jau departamento direktorium. Juk šitiek tinkamų žmonių bus partizanais žuvę ar Sibire numarinti. Daug galimybių, daug gerų vilčių!

STRAVINSKINIAI NUOPELNAI IR KELIAI

"Dirvos" bendradarbis (su-prask, Bronys Raila) iš ano "Tr. Fronto" išėjo labai tyliai ir nežymiai.

P. Stravinską (Draugas, liepos 1, 1953).

Br. Raila vistik turės kuriu nors būdu P. Stravinskui atsidėkoti. Tai ko jis savo laiku nepadarė, už jį po 23 metų nelūžtančią energiją daro katalikiškesnis už popiežių p. Stravinską. Jis garsiai ir labai viešai šaukia ir apie Br. Railos "Tr. Fronto" įstojimą, ir buvimą, ir išstojimą.

Nuostabus ir p. Stravinskio polemikos keliai. Čia jis atsilapoja puola kurią nors savą, ką, žinoma vardu ir pavardę, čia tuoj pat už ano darbus ir mintis smogia tautininkams ir jų "Dirvai". Tuo pačiu keliu eidami, p. Stravinskio oponentai turės imti polemizuoti ne tik su juo, bet ir su ponia Stravinskene, p. Stravinskaitė ir visa jo gimine.

P. Stravinską "Draugo" liepos 24, 1953 nr. vėrėlėna, kad "Dirva" — "tiesiog negarbingas metodais purvina" net ir pulk. Birontą.

Berijos likvidavimas

Daug kam, kad ir pažįstant sovietinę sistemą, nėra aišku, kaip galėjo toks senas sovietinio saugumo "specialistas", kaip Berija, būti suimtas. Tuo reikala užsienio spaudoj ir per radijus buvo paskelbta daug ir plačių komentarų, tačiau niekas nėra akivaizdžiai pačių įvykių matęs.

Tik tiek yra aišku, kad Berija dingo iš viešojo gyvenimo kiek anksčiau, — jis buvo suimtas birželio 27 d. Kai tą dieną Maskvos Didžiojo Teatro spektakly Berija nepasirodė, o toje gatvėje, kur jis gyveno, pradėjo žygiuoti sovietiniai tankai, ne vienas ėmė spėlioti, kad bus kas nors likviduotas iš "didžiųjų". Ir iš tikro — netrukus buvo paskelbtas tuo reikalu Komunistų Partijos centro komiteto pranešimas, pagarsinti vieši kaltinimai, o visame krašte pagal sovietines direktyvas pradėti masiniai mitingai ėmė girti c. komitetą už "nepaprastą budrumą", ir Berijos atstatymas iš eitių pareigų, išmetimas iš partijos, apšaukimas "kapituliantu", "renegatu", "liaudies priešu", "dirbusiu svetimam kapitalui" etc., išaiškintas kaip "vienintelė galima išeitis".

Užsienio spauda daro išvadą, kad arba Berija buvo užkluptas visiškai netikėtai, nes niekas negalvojo, kad toks galingas žmogus bus likviduotas, arba įveiktas per susišaudymą, į kurį buvo įvelta ir raud. armija. Kai kurie vokiečių laikraščiai pažymi, kad Bulganas su raud. armijos vadovybe buvo net pastatęs Malenkoviui ultimatumą: turįs būti pašalintas Berija, arba galį kilti neramumų — jis negalįs atsakyti už savo kariuomenės veiksmus. Anot britų "Times", viena aišku, jog čia prasidėjo varžytynės dėl asmeninės galios valdžioje. Tik niekas netikėjo, kad Malenkovas savo varžovą, po Stalino mirties centro komitetui dar prieš 4 mėnesius pasiūliusį jį paskirti minist. tarybos pirmininku, už nuopelnus pakeltą į sovietinius maršalus, atom. energijos komisijos pirmininką, savo žinioj turėjęs ištisą MVD, NKGB, pasieniečių ir šnipų armiją, kontroliavusį satelitinių kraštų pajėgas, kalbėjusį Stalino vardu dar jam gyvam esant etc., taip greit suims ir likviduos, apkaltinges jį, kad sieks to pat, ko faktiškai siekia Malenkovas.

Berijai prikišama, kad jis norėjęs vidaus reikalų ministeriją ir saugumą padaryti augstesnį už bolševikinę vyriausybę ir partiją, suglemžti visą faktiškąją galią ir savo rankas ir pasidaryti neribotą diktatorių. Berija stengėsi kontroliuoti ne tik kitas ministerijas, ne tik apstatęs šnipais savo draugus ir kom. vyriausybės narius, bet visur parinkinėjęs tik jam atsidavusius patikimiausius žmones ir stengėsi kontroliuoti visą sovietinį valdžios aparatą. Dabar toji pati sistema buvusi pritaikyta jam pačiam. Jį suėmė spe-

Argi P. Stravinskai taip labai skauda širdį, kai primenamas pulk. Bironto nevaisingas pastangos suorganizuoti lietuviškus SS dalinius?

CLEVELANDINĖ TAUTOSAKA

Pavalgę ateitininkiskus pietus, nuėjo skautiškai pasivaikščioti su čiurlionietiškam merginom.

REDDY KILOWATT SAYS:
WHEN THE HEAT'S ON —
STAY COOL!
AIR CONDITION
YOUR HOME

Atsilėk vėsiam patogume karštais vasaros vakarais.

Istatyk naują ir mažą Oro Vėdinimo aparatą jūsų gyvenamam ar miegamajam ir išvyk karštį ir drėgmę visam laikui. Visiškai automatiškas, tik pasukant ir norimą vėsumą ir tyli ELEKTRA padaro viską.

Graziai padirbti ir puikiai naudojami, modernūs Oro Vėdinimo aparatai judina švarų ir vėsiamą orą per visą kambarį, surenka perdidelę drėgmę ir duoda jums geriausią, be vėjo, ventiliaciją geresniam, patogesniam gyvenimui.

Vėsesnės dienos ir geram nakties poilsiui kiekvieną naktį, įjunk modernų Oro Vėdinimo aparatą. Jie kainuoja tik centus į dieną... jie palaiko jus vėsumo, kada visur karšta.

The Illuminating Company
ALWAYS AT YOUR SERVICE IN THE BEST LOCATION IN THE NATION
"TEN O'CLOCK TUNES" ALL HIT TUNES ALL TOP STARS
Mornings at 10—WICA and WGAR • Monday through Friday

Ilgų kasų konkurse, suruoštam Chicagoje, laimėjo trys jaunos mergaitės. Viršutinė gavo pirmą dovaną — kasos 34 colių, vidurinė antrą — kasos 28 colių ir žemutinė trečią — kasos 26 colių.

cialieji Malenkovo daliniai, veikiant pagal jo tiesiogines direktyvas ir priklausą tiesiogiai Kremlui. Dabar Berija apšauktas sovietiniu "Bonapartu", "Trockiū", o kitų net — "bolševikinio Tito", kuris, girdi, norėjęs švelninamosiomis priemonėmis pakeisti sovietinę santvarką ir "grąžinti kapitalizmą".

Tikrosios varžybų ir suėmimų smulkmenos dar nėra visiškai paaiškėjusios, tačiau girdima balsų, kad Berijai norima suversti visą kaltę dėl darbo žmonių sukilimo Vokietijos Rytų zonoje, vis dėlto nepasitenkinimo satelitiniuose kraštuose, taip pat pavergtose Lietuvoje ir kitose Pabaltijo valstybėse, stengiamasi jį padaryti kaltą dėl Sovietų nepasisekimo visur kitur, nors dalis užsienio spaudos pažymi, jog šios rūšies bolševikų "naujoji politika", parodžiusi tam tikrų nuolaidų, vakarams galėjusi būti ypač pavojinga: ji galėjusi juos suskaldyti ir kai ką iš Vakarų valstybių vyrų įtikinti, jog Sovietai tikrai atsisakė savo tikslų — nugalėti visą pasaulį.

Tačiau gerai pažįstantieji Sovietų režimą įspėja, jog bolševizmas iš esmės nepasikeitė: prie Stalino karsto prisiekę partijos ištikimybę Malenkovas, Molotovas ir Berija kaip buvo, taip ir liko bolševikai. Kai kurie britų ir amerikiečių laikraščiai spėlioja, kad, nepaisant tikinimų, jog Sovietų užsienio politika nepasikeis, iš tikro ji vis dėlto keisis — bus pradėtas griežtesnis kursas, nes "Sovietų vadai vėl atkrito į žiaurųjį ir brutalų stalinizmą", bus sustiprintas bolševikinis šovinizmas, dar daugiau sustiprinta asmeninė Malenkovo diktatūra, praveisti milžiniško masto valymai, dar didesni už Tuchačevskio, šįkart tuos pačius metodus pritaikant jau Berijos šalininkams. Kremliuje kova dar nesanti baigta, nors "Pravda" ir aiškina, jog

"taikos politiką" SSSR ves ir toliau. Ypač svarbus raud. armijos vaidmuo, nors tuo tarpu ji priversta viešai reikšti ištikimybę Malenkoviui.

Vietoje Berijos vidaus reikalų ir saugumo ministeriu paskirtas N. Kruglovas yra pasižymėjęs kaip ilgametis darbo vergų stovyklų Sibire komendantas. Kruglovas mėgsta gražias uniformas, amerikietines cigaretes, o per Jaltos, Teherano bei Potsdamo konferencijas jam buvo pavesta Sovietų delegacijos apsauga. Britų jis yra apdovanotas aukštu ordinu ir Sir (kaip ir Churchillis) titulu. Prieš Beriją jis iki Stalino mirties vadovavo Sovietų vid. reik. ministerijai. Dabar jam su vidaus reikalų ministerija atiteko ir visos saugumas.

ATPIGINTA "KNYGŲ LENTYNA"

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas atpigino jo leidžiamą bibliografinio biuletenio "Knygų Lentynos" prenumeratos kainą 1953 metams. Europos, Afrikos, P. Amerikos ir Australijos šalyse iki vieno. (1) dolerio su persiuntimu. JAV-se ir Kanadoj prenumeratos kaina nepakeista: 1 dol. 50 c. metams. Pašto perlaides ir čekius adresuoti:

Lithuanian Bibliographic Service,
602 Harvey St.,
Danville, Ill., USA.

KAS

UŽSISAKE

DIRVĄ —

TAS NESIGAILEJO!

A. A.

MATUI SODŽIUI

mirus, jo žmonai, dukteriai Valerijai ir sūnui Juozui su

žmona, liūdesio valandoje gilia užuojautą reiškia

Saladžių šeima

SENIAU IR DABAR

K. S. KARIUS

DANGORAIZIAI IR ŠULINIO

Tokią Ameriką, kokia ji šiandien yra, ją padarė atradimas gamtos turtų: geležies, anglies, gasolino ir degamųjų dujų. Viskas kitkas jau buvo lengvai padaroma paties žmogaus. Turėjimas aukso, kurio Amerikoje randama daug, mažai ką būtų pagelbėję padaryti tokią Ameriką, kokia mus dabar stebina.

Geležies rūdą mažais kiekiais, naminiais reikalingais, paskiau ir pramoninei bei statybai, rado ir pradėjo naudoti ankstyvi kolonistai. Geležies pakako padargams, įrankiams, paskui jau ir geležinkeliams, tiesti; geležinkelius išplėtė turėjimas anglies, kuri taip pat mažais kiekiais atrasta anktesniais kolonistų laikais. Bet komerciniai pradėti naudoti tik atitinkamos bendrovės susikūrus. Anglies pasirodė dvejopos, viena kietoji, gal nuo to ir lietuviškai vadinama "akmeninė" anglis. Ji randama rytinėje Pensilvanijoje ir ji gerokai brangesnė už taip vadinamą "minkštąją", kuri ir pigesnė ir plačiau randama. Ji degdama duoda daug dūmų. Todėl miestai, kurie minkštąją anglį kurena, toliau ir vakarus nuo kietosios anglies kasyklų, visi yra aprūkę, pilni dūmų žiemą ir vasarą.

Tačiau geležis-plienas, kuris padarė galimybę Amerikai turėti dangoraizius, kilo tiesiog iš šulinio. Istorija tokia:

1892 metais, Minnesota valstybėje, beveik per vidurį šio kontinento, toliau ir vakarus, kur pasibaigia pats smailgalis didžiojo Superior ežero (jis per kitus ežerus susijungia su St. Lawrence upe į rytus nuo Niagaros krioklio ir išteka į Atlantą), miškuose, kurie tais laikais labai buvo kertami, steigiant naują miškų darbininkų stovyklą, prireikė šulinio. Ir vienas darbininkas, vardu Petras, ėmėsi šulinį kasti. Pakasus porą metrų per kietą rusvą molį, jo kas-tuvas pasiekė žemę, kuri buvo lengva kasti ir jis sakė, kad ta žemė jau "sunki kaip geležis".

Žinia pasiekė tulį Frank Hibbing, kasyklų žinovą, kuris įsileidęs į šulinį, apžiūrėjęs tą žemę, pasakė: "Taip, tikrai, tai geležis".

Taip gimė didžiausia pasaulyje geležies kasykla Mesabi kalnų srityje, kuri per pusę šimtmečio tarpauja Amerikos pramonės galybę. Geležies rūdos ten pasirodė esanti tiek, kad apsimokėjo per miškus, laukus ir ežerus nutiesti geležinkelius, sujungti su Superior ežeru, prie ežero išaugo dideli uostai ir miestai. Greit apsimokėjo visais penkiais didžiaisiais ežerais įrengti laivus geležies rūdos vežimui į kitus miestus. Gi iš jų vėl traukiniais pervežti į didelio plieno gamybos centrus: Pittsburghą ir kitur.

Hibbing už tai pagerbtas tiek, kad jo vardu pavadintas miestas, kuris išaugo į miestą tos rūdos kasyklų srityje. Bet vargšas Petras už savo atradimą vargu ar gavo atlyginimo tiek, kiek buvo vertas jo senas kas-tuvas.

Rūdų sluogsnis ten yra toks gilus, kad dabar kasyklos jau pasiekė 500 pėdų gilumą. Kai pradėta iš ten rūdą vežti į rytuose steigiamas didesnes geležies-plieno dirbtuves 1895 metais, išvežta jos jau virš 500,000,000 tonų ir už ją gauta virš \$2,500,000,000, po \$5.00 tona. Šiandien geležies rūdos kainą jau \$7.50 tonai.

Turint tokią gausybę geležies-plieno, Amerika tuoj ją pradėjo gausiai naudoti. Prieš tai, geležis-plienas naudota tik būtinoms reikalingoms, namai ir dirbtuvės statytos trijų, keturių augštų, medinių balkais. Tas

Mesabi kalnų pašonėje, Petro iškastas šulinys pakeitė Amerikos vaizdą: tuoj plieno atsirado tokios daugybės, kad jo gamintojai pradėjo kreipti plieną į statybos sritį. Ir pradėjo kilti namai ir komerciniai pastatai vienas už kitą augštesni, kurie tuoj įgijo dangoraizių vardą. Kurie tik miestai turėjo pakankamai stiprią žemę, visi pradėjo statyti augštesnius, plieno rėmais pastatus.

Gal bus įstabu žinoti, kad šiandien plieno tona kaštuoja pigiau, negu tona laikraštinių popierių.

Mesabi geležies kasykla, tačiau jau eina į pabaigą. Geroji rūdis jau mažėja. Tačiau tie, kurie suinteresuoti plieno tiekimu, nuleidę rankų įeško — ir randa — kitur pasaulyje geros rūdos kasyklas. Bet jos jau nebus savos. Pastarais metais nuėjo žinia apie suradimą kitų gausių rūdų sluogsnų Labradorio, šiaurėje nuo Quebec, Kanados provincijoje, kur taip pat Amerikos finansininkai pradeda operuoti, vėl tiesia geležinkelį per šimtus mylių, privežti rūdą į didžiųjų ežerų uostus, kad galėtų taisyti pačiais laivais išvežti. Ten geležies rūdos numatyta 20 metų laikotarpiui, išvežant po apie 20,000,000 tonų per metus.

Visai neseniai pranešė apie suradimą taip pat didelio geležies rūdos kiekio Venezueloje, Pietų Amerikoje. Ir tą radinį pasiėmė amerikiečių kapitalai, užsitikrindami geležies-plieno išteklių ilgems laikams. Bet importuota rūda, iš toli parvežama, žymiai pakeis plieno kainas.

DEL SLAPTŲ SUTARČIŲ

Kai demokratų vadai Roosevelt ir vėliau Truman pradėjo daryti slaptas sutartis ir tuom išparceliavo didelį svetimas šalis lietuvių naudai, respublikonai Kongrese aliarmavo, kad demokratų padarytos slaptos sutartys turi būti panaikintos, ir tvirtino, kad jos bus naikintos, nes jei respublikonai pradės valdyti.

Iš visų respublikonų senatė prieš tas sutartis kėlė balsus Ohio senatoriai Taft ir Bricker. Taft skelbė, jeigu negalima su sąjungininkais ir su UN rasti išeities Korėjos kare, Amerika tegul pati viena imasi rimtai kariauti, nesiskaitydama su UN.

Senatorius Bricker paruošė projektą įstatymui bendrai prieš administracijos sutartis, pavandant senatui spręsti sutartis su kitomis valstybėmis, jas viešai išdiskusavus. Daug senatorių tam pritarė.

Valstybės Departamentas ir prezidentas Eisenhower tam griežtai pasipriešino, sakydami, kad tas trukdys administracijai pasiekti susitarimus tarptautiniais klausimais, jeigu reikės laukti senato išsprendimų.

Taip ir prasidėjo slaptos derybos vėl su Šiaurės Korėjos komunistais, prieš ką pietų Korėjos prezidentas Rhee protestavo ir protestuoja. Korėjos karo belaisvių atveju, slaptose derybo-

Kinų kontrobanda

TITAYNA

Roger Noir aš niekad nebuvo matęs, tačiau mudu susirašinėjome. Vieną kartą jis man parašė vieno laikraščio adresu, teiraudamasis, kaip jis galėtų koliausiai išvykti į užsienius. Po kelių mėnesių, pranešdamas apie savo išvykimą, jis vėl man parašė. Daugiau apie jį nieko negirdėjau.

Vieną dieną jis mane užkalbino Hankeou mieste, man išeinant iš viešbučio: — Ar prisimenate mane? — Roger Noir!

— Na, o jūs ką gi čia veikiate?

— O, aš daug ką mėginan. Jūs turėjote pagrindo, man greičiausiai nereikėjo išvykti. Na, pagaliau pamačiau pasaulio. Dabar turiu tarnybą. Įdomu jums būtų žinoti kokią? Kurį nors vakarą nusileisime upe į kinų miestą.

Ant nešvaraus laivo Roger Noir aiškino man savo amatą: — Čia žmonės vargsta. Skurdas, šaltis, alkis... Daugelis kinų, kaip kitados ir aš pats, norėtų iškelti. Bet kur vykti? Japonija pertiršta gyvenama, Indokinijoje — jokio darbo, Filipinai ir Australija — jiems uždaryta. Sibire — badas. Telieka žadėti žemę — Amerika. Bet kaip ji saugojama! Labiau negu tuščias bankas. Tenka į ją lažde įsilaužti.

— Per Meksiką? — Ne, čia nieko nepadarysi. Sonoros gyventojai geltoniejiems tikrieji tigrai. Mažiau rizikos po Kalifornijos pakrančių sargybas. Šio laivo kapitonas kaip tik ir verčiasi kontrobanda. Suprantate — kinų kontrobanda. Jis čia pakrauna savo laivą

se sutikta leisti komunistų agitatoriams siausti belaisvių tarpe, kai paliaubos bus pasirašytos, agituojuojant šiaurinės Korėjos belaisvius grįžti atgal. Tai bus tokiu pat grąšinimui, kokie daryti Vokietijoje tremtinių tarpe.

Amerikos Kongresas negali pasisakyti, ar nori ar nenori, kad paliaubos Korėjoje padarius, komunistams būtų leidžiama statyti lėktuvų aikštes šiaurinėje Korėjoje, kur liks šimtai tūkstančių svetimų kareivių, raudonųjų kiniečių, kurie bus paruošiami ateityje visą Korėją pajungti, kai tik ateis patogus laikas. Ne veltui Korėjos prezidentas prieš tai kovoja, ir nežiūrint visų Washingtono grąšinimų, spaudimų ir prižadų, vis laikosi savo, kad Amerika garantuotų Korėjai visišką apsaugą nuo raudonųjų.

Kai šitokių užtikrinimų nori Rhee, Valstybės Departamentas tikrina, kad tik senatas galės tuo reikalu tarimą daryti, jeigu kils toks reikalas...

Reiškia, komunistai, po paliaubų sustiprėję, gali vilkinti taikos sudarymą, ir niekad nesitraukti iš šiaurinės Korėjos. O kai puls jiems patinkamu laiku ir kol senatas Washingtono išspręs ar eiti gelbėti Korėją, Pietinė Korėja bus komunistų užimta.

LIETUVIŲ DIENOS

Iliustruotas mėnesinis žurnalas, leidžiamas lietuvių ir anglų kalbomis, užsiskaitomas visiems.

"Lietuvių Dienos" duoda kiekviename numeryje per 40 puslapių, įdomių ir aktualių nuotraukų iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo ir veiklos.

"Lietuvių Dienų" kiekviename numeryje skaitytojas ras įdomių ir aktualių straipsnių, beletristikos ir informacinės medžiagos iš pasaulio lietuvių gyvenimo.

"Lietuvių Dienos" turi angliską skyrį, parašai po nuotraukomis duodami abiems kalbomis, todėl šis žurnalas prieinamas ir čia gimusiems bei kitataučiams.

"Lietuvių Dienų" vienas numeris siunčiamas susipažinimui nemokamai, prisijungus savo adresu. Metinė prenumerata 4.00 dol. Administracijos adresas: "Lietuvių Dienos", 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

žmonėmis, kinais, be pavardžių, be dokumentų. Kiekvienas telpasima šiek tiek maisto. Jie iš kalno sumoka trisdešimt rupijų, gauna tam tikrą ženklelį, susigūžia kamputyje ir laukia, kol keliomis pasibaigs. Jie iškeliami naktį kurioje nors jiems uždrausto krašto vietoje. Pasiekę žemę — teldi juos laimė... Jie vis kurio nors būdu išsikrapštys, įsijungs į artimiausią kinų gyvenamą kvartalą, įgys mirusio ir slapta palaidoto dokumentus, apgauso viso pasaulio policiją, kuri niekad nesužinos, jog Lan Pei Fu pasidarė Siu Fah Ček ir gyvena po žvaigždėtąja vėliava.

Taip, pasiekę žemę, jie mokės pralsti pro visas stipriai saugojamos bendruomenės grandinės skyteles ir pasidaryti garbingais komersantais, prekiaujančiais šilkais, antspauduotais visais muitinės antspaudais.

— Taip, bet svarbiausia išsikelti?

— Žinoma. Šiuo tikslu kinai sudedami į dėžes.

— Na, o kurias pareigas jūs čia atliekate?

— Aš verbuoju klientus mūsų laivui. Gaunu penkis rupijas už kiną.

Netrukus aš išplaukiau Yang-Tse į Chongkongą ir keletą savaičių neturėjau jokių žinių apie Roger Noir. Grįžęs į Hankeou ir pasiteiravęs, sužinojau, jog jis, nepalikęs adreso išvykęs, spėjama, į Ameriką. Žodžiu, buvo kažkur dingęs ir aš jį visiškai pamiršau.

Vėl jį prisiminiau, išgirdęs kartą meksikinėje Kalifornijoje pasakojant apie kontrobandą žmonėmis.

Aš, — pasakojo vienas melisas, — trejetą metų verčiau siūno amatu. Daugiau nebenuo. Tuo laiku, kai aš buvau matrosu viename prekiname burlaivyje su pagalbiniu motoru, vieną kartą, kaip ir visuomet, sustojome prie amerikinių vandenų. Didžiulės Ramiojo vandenyno bangos mus ritmiskai siūbavo, ir burės plazdėjo. Kapitonas iš anksto paruošė septynių žmonių įgulą ir davė įsakymus. Šiuos įsakymus aš gerai žinojau, nes tai buvo jau devintoji mano kelionė. Laimė, kad niekad iki tol tų įsakymų nereikėjo vykdyti.

TERRA ATPIGINO KNYGAS

VASARA, ATOSTOGOS GAMTOJE — TAI GERIAUSIA PROGA PRISIMINTI LIETUVISKĄ KNYGĄ. KIEKVIENA ŠIŲ KNYGŲ ĮDOMI, VERTINGA IR BŪTINA JŲSŲ KNYGŲ LENTYNOJE

1. Marius Katiliškis, Užuoventis, apysakos\$3.50
2. Antanas Skėma, Šventoji Inga, novelės 2.50
3. Dr. P. Jonikas, Lietuvių Kalbos Istorija 3.00
4. Putinas, Keliai ir Kryžkeliai, poezija 2.50
5. Kazys Binkis, Lyrika, poezijos rinktinė 2.00
6. Prosper Merimee, Kolomba, romanas 2.25
7. August Gailit, Tomas Nipernadis, romanas 2.50
8. Francois Mauriac, Gimdytoja, romanas 1.75
9. Luigi Pirandello, Pirmoji Naktis, novelės 1.50
10. L. Dovydenas, Broliai Domeikos, romanas 2.50
11. Kazys Boruta, Baltaragio Malūnas, romanas 2.50
12. Balys Sruoga, Kazimieras Sapiaga 2.50
13. Balys Sruoga, Giesmė apie Gediminą 2.00
14. Guy de Maupassant, Karoliai, novelės 2.50
15. Axel Munthe, San Michele Knyga I 2.50
16. Axel Munthe, San Michele Knyga II 2.50
17. Paer Lagerkvist, Barabas, romanas 2.25

KITŲ LEIDYKLŲ LEIDINIAI

18. J. Simonaitytė, Aukštųjų Šimonių Likimas 3.50
 19. A. Baronaš, Debesys Plaukia Pažemiu 2.50
 20. Šatrijos Ragana, Senamė Dvare 2.00
- PIRKDAMI T E R R O S L E I D I N I Ų U Ž 10 D O L. A R DAUGIAU, GAUNATE TERROS KNYGOS KLUBO NARIAMS TAIKOMĄ 30% NUOLAIDĄ. PASINAUDOKITE ŠIUO PAPIGINIMU, IR NETEKS SKUSTIS MŪSŲ KNYGŲ BRANGUMU.

UŽSAKYMAMS ADRESAS:

T E R R A
748 W. 33rd St.
Chicago 16, Ill.

atveju už šio maisto ir rūbų per siuntimą paštu reikėtų sumokėti \$16,623.04.

Ši lietuviams teikiama per BALFą privilegija nemokamai siųsti tremtinių šalpai maistą ir rūbus daros dar svarbesnė, kai įsigalios už kelių dienų žymiai augštesni pašto siuntinių tarifai.

Sėpdami tremtinius per BALFą, kasmet sutaupome aukotojams keliasdešimt tūkstančių dolerių.

Šia nemokamo siuntimo privilegija naudojasi BALFas tik tuo atveju, kai suaukotas gerybes siunčia urmu ir dideliais kiekiais. Pavienių ir privačių pakavusių pašto siuntinių tarifų BALFas siųsti negali.

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

The May Co's Basement

MEDŽIAGOMS KARNIVALAS

1.49 Courduroys

1 iki 8 jardų ilgai geros rūšies pinwale courduroys daugelio spalvų pasirinkime. 36" colių pločio... idealus vaikų nešiojimui, sijonams, švarkeliams ir pan.

89c
jardas

Didelis Rayon Suitings pasirinkimas

77c
jardas

Daugelio raštų pasirinkime yra langeliai, juostos ir piešiniai. Norimų spalvų. Sijonams, kostiumams, vaikų nešiojimui ir pn.

Reguliariai 69c ir 89c - Sanforized* Shirlings

38c
jardas

Puikios rūšies medvilnės dideliam spalvų ir raštų pasirinkime. Sijonams, pižamoms, marškiniams, sėklėms, ir pan. Didžiausias susitraukimas 1%.

Reguliariai 58c garsios "Quadrige" medvilnės

44c
jardas

Tie puikūs medvilnės raštai, kurie yra papulirūs beveik bet kam. Vaikų raštai, gėlės, taškai, brūkšiniai ir piešiniai, su šimtais spalvų.

79c "Fruit-of-the-Loom" Medvilnės Suitings

68c
jardas

Populiariausia medvilnė su virš 30 puikių spalvų pasirinkimu. Visų metų suknėlės, sijonams, sporto drabužiams, užvalkalams, užvalkalams ir pan. Sanforized* Anksčiau sutraukta.

Reguliariai 2.98 iki 4.98 garsūs vilnoniai

1 iki 6 jardų ilgai garsios rūšies vilnonai naujosios rudens spalvos ir raštuose. 54 colių pločio. Suknelių savoriai, pamašalinis padengimui ir pan. Pirk šią rūšį anksti dėl geriausio pasirinkimo.

1.99
jardas

Dovanokit, pašto ir telefono užsakymai nepriimami.

The May Co's Basement Fabrics Department

Fruit of the Loom

Berniukų boksines

kelnaitės, apatiniai ir

T-marškiniai

3 už 1.75

arba 59c kiekvienas

T-marškiniai

Megztos medvilnės tik balti. Mažos, vidutinės ir didelio dydžio.

Boksinės

kelnaitės
Elastiškos boksinės rūšies pulkaus broadcloth didelių brūkšnių ir raštų pasirinkime. Dydžiai 6 iki 16.

Apatiniai

Baltos medvilnės apatiniai su elastiku juosmeniu ir kojomis. Dydžiai: mažos, vidutinės ir didelės.

Pašto ir telefono užsakymai priimami perant už \$2 ar daugiau. Sausite Cherry 1-3000

The May Co's Basement Boy's Furnishings Department

Clevelande ir apylinkėse

LIETUVIŲ DIENA

Lietuvių Bendruomenės rengiama Lietuvių diena įvyks rugsėjo 13 d. O. ir Edv. Karnėnų rezidencijoje prie Bedfordo. Ji visų pirma skiriama rugsėjo 8 d. Tautos šventei paminėti, bet ji taip pat bus proga ir visiems Clevelando lietuviams susitikti, pasimatyti, pasisvečiuoti bei pasišmonėti. Be oficialiosios dalies, programoje numatomi parodyti lietuvių gyvenimo vaizdai, kuriuos atliks muz. Alf. Mikulskio vadovaujamas Čiurlionio ansamblis, Rūtos teatras ir kt., režisuos akt. P. Maželis: šventės šūkis — geriau vieni kitus pažinti, susitarti, pajuskim tautinio solidarumo bei vienybės džiaugsmą. Dėl to šioje Lietuvių dienoje kviečiami dalyvauti visi Clevelando lietuviai — senieji ir naujai atvykusieji, atkviestieji ir jų sponsorai, šeimos ir viengungiai, suaugę ir jaunimas. Veiks bufetas, bus šokiai. Nėrenkime šią dieną kitų pramogų, paskirkime ją Lietuvių dienai.

KAZYS IR ONA KĀRPIAI ATSVENTĖ SUKAKTJ

Kazys ir Ona Karpiai liepos mėn. 25-26 dienomis atšventė 30 metų vedybinio gyvenimo sukaktį. Ta proga juos applanke daug clevelandiečių su sveikinimais ir dovanomis. Didesnis po-būvis įvyko liepos mėn. 25 d. vakare, kur buvo pasakyta ir kalba.

K. ir O. Karpiai ta proga gavo daug sveikinimų laiškais ir telegramomis ir iš tolimų Amerikos vietų, kur gyvena jų artimieji, draugai ir bendraminčiai.

PADEKA

Visiems sveikinusiems mus laiškais, telegramomis ir atsi-lankiusiems asmeniškai ir mūsų 30 metų vedybinio gyvenimo sukaktį, reiškiamo savo nuoširdžią padėką.

Kazys ir Ona Karpiai

LANKESI T. BLINSTRUBAS

Tautinės Sąjungos centro vadovybės narys T. Blinstrubas su šeima, vykdamas iš atostogų Kanadoje atgal į Chicago, buvo sustojęs Clevelande. Susipažino su darbu redakcijoje ir pasi-džiaugė Vilties Draugijos na-mais.

VESTUVES

Rugpjūčio mėn. 1 dieną, šeštadienį, 9 val. ryto, Naujosios parapijos bažnyčioje susituoks Vladas Petukauskas su Albina Kazlauskaite.

*

Šeštadienį, rugpjūčio mėn. 1 dieną, 9:30 val., Švento Jurgio bažnyčioje susituoks Aleksas Jonas Gričius su Birute Jurkšaityte.

Tik Studebakeri!

NAUDOKITĖS PROGA!

Sutaupysit pinigą pirkdami per savus, vienus iš geriausių ir ekonomiškiausių masinių.

ERDELAC STUDEBAKER

Šaukti Joną Žemaitį.
8003 Broadway Ave.
Cleveland 5, Ohio.
Telef. BR 1-4100.
Namų telef.: LI 1-0476

CLEVELANDO SKAUTAMS

Skautai išvyksta į stovyklą šeštadienį, rugpjūčio 1 d., 9 v. 30 min. ryto nuo šv. Jurgio bažnyčios. Stovyklautojai, kurie neturi kas juos veža, turi susirinkti prie bažnyčios 7 val. ryto.

Stovyklavietė yra prie pietinio galo HINKLEY ežero. Patogiausias kelias (rytų clevelandiečiams) — 21 keliu iki 303 kelio, 303 keliu iki 606 kelio, 606 keliu, apie 1 mylią, iki BELLUS Rd. nuo šitos kryžkelės prašome sekti skautiškus ženklus iki stovyklos.

Dėl papildomų informacijų prašome kreiptis į stovyklos viršininką, skautininką Bajoraitį telef. SW 1-8733.

ATIDARĖ GYDYTOJO KABINETĄ

Clevelandiečiams gerai pažįstama gydytoja D. Kesinaitė, daugiau kaip prieš metus laiko gavusi gydytojos teises, 928 79 St. atidarė savo kabinetą. Ligonys priimami kasdien nuo 1 iki 3:30 val. ir antradieniais bei penktadieniais nuo 10:30 iki 12 valandos.

RASTO KLUBO NARIAMS

Pranešu, kad Rasto Klubu posėdis įvyks š. m. rugpjūčio mėn. 8 d. 7 v. v. ponų Augustinavičių namuose (4579 W. 157 St.). Pranešimą skaitys V. Mariūnas tema: "Aktualija kaip epinės kūrybos tematika".

Nariai, kurie neturi savo automobilį, prašomi kreiptis į tuos pačius asmenis, kurie pavėžino juos praėjusiais metais. Klubu seniūnas

ATSAKO J. W. MARTIN

J. W. Martin Jr., atsakydamas į Lietuvių Bendruomenės apylinkės valdybos raštą dėl kongresmano Kersteno rezolucijos, sakosi tikintis, kad ši rezolucija visai netrukus gausianti eiga.

PARDUODAMAS NAMAS

East 94, netoli Superior, labai geras, dviejų šeimų namas. Naujas gaso šildymas.

Ray Nausneris

UL 1-3919 LI 1-9216
11809 St. Clair

PARDUODAMAS NAMAS

Dviejų šeimų namas, geram stovyje. Kreiptis:
SW 1-6730

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki gaiviantieji gėrimai, vynas ir šampanas (prancūziškas)

Turime Baltos Meškos alų. Parengiama vestuvėms, baliams, pobūviams. Nemokamas pristatymas dieną ir naktį. Atmeta ir trečiadieniais iki 1 val.

6903 Superior Ave. EX 1-3311

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba raka-dai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkaivimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, negu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bld.
Telef.: MAIN 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

FRANCES BOLTON I UN DELEGACIJA

Clevelandiečiams gerai pažįstama ir nemažai talkinanti kongreso atstovė Frances Bolton prezidento Eisenhower numatyta į UN delegaciją ateinančiai sesijai. UN delegacijos keturios narių numato prezidentas, o penktąjį valstybės sekretorius.

DEKOJO UZ PROGRAMA

Meredith, Thomas Edsono mokyklos vakarinių anglų kalbos kursų mokytoja, specialiu raštu dėkoja L. Sagiui, Alg. Bielskui ir V. Tamulionienei už programą, kurią per kursų pabaigtuves atliko šaunios lituan. vysk. Valančiaus mokyklos tautinių šokių šokėjos ir puikūs jūrų skautų okteto dainininkai.

JIESKO BUTO

Šeimai iš 2 asmenų reikalingas butas 2-3 kambarių. Skambinti nuo 6-7 val. vakaro telef. CE 1-6658.

PARDUODAMAS NAMAS

1240 East 82 St. 4 miegamieji. Gaso šildymas. Dvigubas didelis garažas. Kaina \$12,500. Telef.: SW 1-7868.

TALIS STUDIO

dabar jūsų kaimynistė
7106 Superior Ave.
Tel. HE 2-0144

Bet kuriuo laiku, bet kokios rūšies foto patarvimas Jums. Modernūs portretai, vestuvų, šėlimų, vaikų ir kitos nuotraukos.

FOTOGRAFIJOS MEISTERIS

Europinių žurnalų ir filmų įvairių fotografavimas, dabar CLEVELANDE.

NAUJIENA clevelandiečiams!

Kam kentėti vasaros karščius, kada Jūs galite vėsiam kambaryje ramiai praleisti laiką, gerai išsimiegoti, ir gerai pasilsėti.

Skambinkite tel. HE 1-8602 arba užsakykite į lietuvišką krautuvę 6113 St. Clair Ave. ir mes jums pademonstruosime ir apskaičiuosime kokio galingumo oro šildymo aparatas būtų Jūsų namams reikalingas.

Tų aparatų kainos nėra didelės ir įmokėjus mažą sumą pinigų Jūs turėsite patogiai vėsus kambarius savo bute.

Taip pat jeigu dar neturite televizijos savo namuose, tai pasinaudokite mūsų birželio mėnesio televizijų išpardavimu. Jūs galite įsigyti puikų televizijos aparatą už labai pigią kainą. Taigi skambinkite tel. HE 1-8602 arba užsakykite į C. & F. International Stores, 6113 St. Clair Ave.

Mes pasistengsime kuo geriausiai jums patarnauti. Sekmadieniais klausykites lietuviškos radijo programos.

Pirkit pas savus

Amžinai nerūdijančio plieno virimo puodus dabar galima užsisakyti ir išsimokėti. Mažas komplektas 4 dol. didelis 8 dol. mėnesiui. Be nuošimčių.

VYTAUTAS PASAKARNIS

Cleveland Lustre Craft Co.
1219 East 61
Tel. EN 1-7770
Nemokamas demonstravimas.
Priimami užsakymai.

NAUJA ILLUMINATING CO. PROGRAMA

illuminating Co. nuo rugsėjo mėn. 25 d., kiekvieną penktadienį, nuo 10:30 iki 11 val., kanalu prezidento Eisenhower numatyta į UN delegaciją ateinančiai sesijai. UN delegacijos keturios narių numato prezidentas, o penktąjį valstybės sekretorius.

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBO PIKNIKAS

Amerikos Lietuvių Piliečių Klubu piknikas įvyks rugpjūčio mėn. 9 d. clevelandiečiams jau žinomoj, gražioj piknikams vietoj —

— 25000 Euclid Ave.

Piknikas rengiamas tik klubo nariams. Todėl visi, kurie dar nėra į klubą įstoję, turi užėti į klubą ir išsiimti nario kortelę. Nario kortelių įsigyti pikniko vietoj nebus galima.

Pikniko dalyviai gauna nemokamai alų, tik reikia atnešti savo stiklus.

Vicepirmininkas, A. Buknis

PARDUODAMAS NAMAS

Aštuonių kambarių. Kaina tik \$8000. Lawnview gatvė, netoli nuo 66 St.,
Saukite: A. J. Jarus Co.,
Realtors
RA 1-8703

DAR NEVELU,

bet veikia gali būti PERVELU, norint įsigyti rinktinę rašomąją mašinėlę lietuvišku arba amerikonišku raidynu.

Rašomosios visų geriausių firmų, o jų tarpe garsiosios "Smith-Corona", gaunamos išsimokėtinai.

V. BARTKUS

712 E. 92 St., Cleveland 8, Ohio.
TEL.: LI 1-6716

VILTIS

laukia jūsų
talkos!

LIETUVIŲ KLUBO SVETAINĖ IR SALE

6835 SUPERIOR AVE.

Klubu ir salės vadovybė kviečia visus Clevelando lietuvius įstoti į Lietuvų Klubą ir nuolat lankytis svetainėje. Penktadieniais specialūs renginiai.

Kviečia visus lietuvius savojoje salėje daryti susirinkimus, atšvęsti vestuves, rengti vakarus ir koncertus.

SUOPIŠ FURNITURE

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ŽEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

6921 Wade Park EX 1-0911

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams lietuviškoje krautuvėje

I. J. SAMAS, JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Butė: WA 1-2354

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai
Įvairūs valgiai, šeštadienį vakarais šokiai griežant geram orkestrui

731 E. 185 ST.

KE 1-9737

L. KULTūros FONDO POBŪVIS

L. Kultūros Fondo Clevelando skyrius savo nariams ir bičiuliams tradicinį vasaros pobūvį šiemet rengia Dr. S. Tamošaičio rezidencijoje š. m. rugpjūčio 16 d. Pobūvyje bus meninė programa.

PARDUODAMAS NAMAS

Parduoda savininkas. Namas 5607 Linwood Ave. Naujai dekoruota ir dažyta. 4 kambariai žemai, 3 miegam. ir vonia augštai.

Automatinis gaso šildymo ir vėsinimo pečius. Pilnas rusys. Sklypas 30x145 pėdų. Teirautis nuo 6 iki 9 val. vakarais.
EX 1-4303. (32)

PARDUODAMAS NAMAS

Specialiai apskuriam žmogui. E. 82 St. į šiaurę nuo Superior. Metinis įnašas \$540. Išnuojamas antras augštas. Prašo \$11-000. Padarykit pasiūlymą. SW 1-9328. (32)

PARDUODAMAS NAMAS

Parduoda savininkas. Gražus dviejų šeimų, 8 ir 8 kambariai. Geras pirkiny su dviem savininkams. Keturi garažai. Labai geram stovyje. Kreiptis:
1353 East 82 St.,
Telef. GA 1-3184.

LIETUVIAI DAŽYTOJAI — DEKORATORIAI

menininko priežiūroje darbus atlieka greitai ir sąžiningai. Namų dažymą ir vidaus dekoravimą duoda metams išsimokėjimui.

Kreiptis telefonu: EX 1-1245

LANKYKITĖS SAVO KLUBE

Lietuvių Klube, 6835 Superior Ave., klubo nariams ir svečiams penktadienį vakarais esti bulvinių blynų ir žuvies vakarienė ir šokiai su gera muzika poje.

NAUJA REAL ESTATE ĮSTAIGA

Clevelando ir apylinkių lietuviams pranešama, kad atidaryta nauja, lietuvių vedama Real Estate įstaiga — 7032 Wade Park Avenue.

Kiekvienas gaus greitą ir teisingą patarnavimą. Todėl turintieji ką parduoti ar mainyti, norintieji namus ar ūkius pirkti, kreipkitės:

WADE PARK REALTY

7032 Wade Park Ave.

Tel. HE 2-2922

Namų telefonas: EV 1-1952 š
Savininkas A. Kazakevičius (36)

NAMŲ REMONTAS, DAŽYMO BEI DEKORAVIMO DARBAI

atliekami sąžiningai, greitai ir pigiai. Kreiptis: V. Rickus, tel. HE 2-0683 (vakarais nuo 6 iki 11 val.) arba — 1505 Addison Rd.

GOOD NEWS! OUR SAVINGS INTEREST RATE DOUBLED

2%^a year*

Effective from
July 1, 1953

*Formerly 1%

VISI BANKINIAI REIKALAI

Atsilankę Lietuvių Banke galite atlikti iš karto daug reikalų ir sutaupyti laiko.

Cia galite gauti paskolas pirkimui, pagerinimui ar namų taisymui, pirkti čekius, užsimokėti už gasą, elektrą ir kitokias sąskaitas, sigyti kelionių čekius. Cia galima pirkti JAV taupymo bonus.

Taupytojai už indėlius nuo liepos mėn. 1 d. gaus 2 1/2 %.

Bankas baigtas remontuoti, padidintos patalpos ir labai patogus klientams.

Lietuvių Bankas yra saugi ir pelninga taupymo vieta. Kiekviena knygtė apdrausta Federal Insurance Corp iki \$10,000.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2198
Cleveland, Ohio

GERESNĖS statybos kontraktoriai

ISTATO MONCRIEF ORO VENTILIACIJA

• SALDO vasarą • SILDO žiemą

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O

P J KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestyje, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taigi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda UTah 1-4515

WM DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

Wikelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė

Aldona Wikelis - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENDicott 1-1763

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderson 1-6214. Redaktorius Balys GAIDŽIONAS (buto telefonas: Garfield 1-7406).

Mano pastabos ALT vyrams

Amerikos Lietuvių Tarybos (ALT) vardą žinojau dar Europoje būdamas. Perplaukęs Atlantą pradėjau dar daugiau domėtis tuo garbingu vardu. Tų žmonių, kurie sudaro ALT'ą asmeniškai ne vieno iš jų nepažinojau, tačiau pavardes kai kurių, kaip pav. p. Simučio ir p. Grigaičio, buvo jau gerokai pažįstamos ir anojė puseje Atlanto.

Neilgai trukus po apsigyvenimo šioje šalyje, teko turėti garbę ir asmeniškai tuos garbingus veikėjus pažinti ir net jų gyvo žodžio prakalbas girdėti. Pirmąjį iš jų t. y. p. Simutį pirmą kartą asmeniškai pažinau ir jo kalbą išgirdau Rytinių Valstybių Liet. Bendruomenės steig. suvažiavime, kuris įvyko Brooklyne balandžio mėn. 15 d. 1951 m. Mat, tame suvažiavime dalyvavo kaip įjautiniais vienos lietuvių apylinkės, p. Simutis kalbėjo gana gražiai, patriotiškai, kuodėl apie save puikų įspūdį.

P. Grigaitį asmeniškai pažinau ir, jo kalbą išgirdau gerokai vėliau, būtent, šiais metais, vasario mėn. Vario 16-tos minėjime, Detroito. P. Grigaitis kalbėjo taip patriotiškai, jog visa didžiulė salė skambėjo nuo rankų plojimų. Nesnaudžiau ir aš. Kirtau delnų į delną, net rytojaus dieną dar delnai skaudėjo.

Aš dar nepriklausau jokiai polit. partijai, taigi lygiai gerbiu visų požiūrį bei įsitikinimų lietuvių. Žinoma, išskyrus dabartinius Lietuvos duobkasių ir lietuvių tautos žudikus bimbinkus, andriulinkus ir Co. Man aušta pagarba tiems lietuviams, kurie pirmoje dīlėje stot visos lietuvių tautos reikalus, o tik po to savo partijos. Bet, deja, tokių žmonių neperdaug užtikau. Poną Grigaitį pagal jo gražią kalbą, ir pagal jo amžių, buvau bepradėdas skaityti prie tų žmonių, kuriems tikri lietuvių tautos reikalai augščiau visų partinių "kromelių".

"Viena maža yda sugadina gražų daiktą". Kaip žinoma, Lietuvių Tautinė Sąjunga birželio mėn. ruošė lietuvių sąskrydį Washingtono. Sąskrydžio tikslas: Mindaugo karūnavimo 700 metų minėjimas. Tūlas "dėdė Pasakorius" (Naujienu Nr. 134, 8, VI. 53) rašo straipsnį "Vietoj Filijetono". Tame straipsnyje jis aštriai, kaip sako "traukia per dantį" to sąskrydžio rengėjus. Palaigoje str. jis dar taip rašo: Ta visa propaganda kvepia ir kartu dvokia naujų misijonierių žygių pasipiningauti savo kilkos naudai.

Jei politinių srovų veikėjai vieni kitus gražiai ir kultūringai "persitraukia per dantį", tai tas labai gražu, bet tais atvejais aš visuomet kreipiau ypatingą dėmesį, kad tas "pertraukimas" neperžengtų padorumo ir moralinių dėsnių ir kad jis nebūtų mūsų, kaip lietuvių bendriams interesams kenksmingas.

Tokį "pertraukimą", kuris tų dėsnių nepaiso, skaitau prie tų, kuriems savo "Aš" yra augščiau visko.

D. Pasakorius, kaip matyti iš jo str., norėjo smarkiai pajaukinti tautininkus už kokią tai karūnos įsikišimą ir tuo pasirodyti save, kaip žemiau sako "dide-

le mondriu vyru". Tačiau aš, kaip skaitytojas susidariau nuomonę, kad jis ne tautininkus pajaukė, bet labai apsijuokė pats save ir tuo pasirodė labai menku žmogeliu.

Man visai nesvarbu ar tą sąskrydį rengė tautininkai ar tai būtų rengė socialdemokratai, bet aš visuomet statau klausimą: ar tas darbas naudingas Lietuvai ir lietuviams, ar ne?

Man atrodo, kad sąskrydžio rengėjai atliko milžiniškai didelį Lietuvos propagandinį darbą. Kiek aš suprantu, jog tas sąskrydis buvo rengtas ne "kokios tai karūnos" įsikišimui, bet pasirinko ir išnaudojo tą gerą progą, kaip įrodymą kitautiniams, kad mes kaip tauta ir nepriklausoma valstybė egzistavome jau prieš daug šimtmečių. O kad prieš 700 metų, kada tikrai buvo karalių ir karūnų galybė, ir mes turėjome karalių, tai tas mums jokios naudos nesudaro. Jeigu tokios tautos, kurios save laiko "demokratų demokratais" ir šiandien kada jau karalių galybė tikrai, atrodo, baigia savo dienas, o jos savo karalius vainikuoja su negirdėtais iškilmingumais. Dar taip neseniai girdėjome anglų Elzbiotos karūnavimo triukšmą. Jau gerokai prieš karūnavimo iškilmių dieną ir pačių iškilmių dienose, ne tik anglų, bet ir viso to taip vadinamojo, demokratiškojo pasaulio spauda, radijas, televizijos, kinai, visi buvo ypatingai dėmesiu nukreipti į Elzbiotos karūną. O kas svarbiausia, kad tuo laiku, tų pačių demokratų išaugintas ir nutukintas pasaulinio masto žmogžudys kapojo galvas Korėjoje demokratiškajam jaunimui, tai tas buvo visai užmiršta!

Gal ir D. Pasakorius neperdaug sielojose dėl to. Mat, yra žmonių, kuriems viskas gražu kas svetima ir viskas niekas kas savųjų sukurta ar padaryta! Atrodo, kad ir DP ar, tik nebus iš tos kategorijos. Jeigu jam daugiau rūpėtų mūsų tautos reikalai, negu partijos arba asmeniškumai, tai jis ne tik, kad neįsijuoktų iš sąskrydžio rengėjų karūnos, bet įsikištų daugiau tokių "karūnų", kurių progomis būtų galima daugiau parodyti pasauliui tiesos apie mūsų tautos praeitį. Tuo labiau, kad amerikiečių spaudoje yra labai daug netiesos apie mus. Pav., "The New Modern Encyclopedia" išleista 1950 m. New York'e aprašymė apie Lietuvą. Pabaigoje rašinio yra taip pasakyta: On July 14, 1940 a plebiscite decided that Lithuania become a Russian Soviet Republic.

Ar ALTas j tai reagavo ar ne, nežinau. Bet jeigu ir nesuapėjo, tai irgi jų kaltinti negalima, nes jie turi darbą. Bet kaip ponas Grigaitis leidžia savo korespondentams purvinti tuos, kurie kaip tik eina Altui į talką garsinti Lietuvos ir lietuvių vardą, tai čia aš jau nebesuprantu!

Mūsų seneliai ir proseneliai devėjo vyžas ir mediniais arkais ar žemę. Nors aš nesu socialdemokratas, o tik lietuvis, bet jeigu Dėdė Pasakorius ir p. Grigaitis organizuotų sąskrydį, sakysime tos vyžos arba to arklo išradimo arba jų atgyvenimo galybės tiek tai metų sukakties

paminėjimą ir įtikintų mane, jog tas turės tiek pat naudos lietuviams ir Lietuvai, kiek turėjo Mindaugo karūnavimo sąskrydis, aš ne tik kad jiems neturėčiau, ne tik, kad nevadinčiau socialdemokratų klika, bet visomis išgalėmis paremičiau. Ir jeigu jie atsiųstų pas mane tam tikslui aukų rinkėją, tikrai tas vyras tuščias iš manęs neišeitų. Dėl D. Pasakoriaus tariamo "kilkos pasipiningavimo" tenka štai ką pasakyti: Kaip žinome savo laiku Alte buvo iškilęs skandalas dėl tos "nelaimingos telegramos". Iš spaudos buvau susidarsęs įspūdį, jog čia ta telegrama tikrai "nečystas" dalykas. Tuo klausimu išdrosčiau gana piktoją straipsnį ir pasiūčiau jį Dirvai. Tačiau Dirva mano str. netalpino ir atsakė man, jog esą gavę panašaus turinio straipsnių visą krūvą, bet šventos ramybės dėlei nutarę nebetalpinti jų nė vieno. Kad mano kelių valandų darbas nuėjo niekais, aš visai dėlto ant Dirvos nesupykau. Priešingai, aš apie Dirvą susidariau gana gerą įspūdį.

Jie turėjo čia gerą arkluką, kuriuo puikiai galėjo pajodinėti ant savo idėjos priešo, bet atsisakė. O atsisakė "šventos ramybės dėlei". Vadinasi, su smulkmenomis galima pakenkti dideliams reikalams. Už tai aš Dirvą gerbiu ir skaitau, jog jie yra tolerantai ir visuomenės reikalus stato augščiau vienos kurios partijos. Bet kad p. Grigaitis "dėl šventos ramybės" neatsisakė spausdinti jau minėto Dėdės Pasakoriaus straipsnio, tai man akyse p. Grigaitis atrodė žymiai mažesnis žmogus, negu aš jį iki šiol skaičiau.

Alto užduotis yra labai plati ir reikalauja daug darbo ir pasiaukojimo. Man atrodo, jeigu ir simteriopai padidintume Alto sąstatą ir tai jiems darbo netrūktų. Jeigu tautininkai sugėbjo išnaudoti tokią gerą progą parodyti pasauliui, kad Lietuva ir lietuvių tauta egzistuoja ne nuo 1918 m. kaip daugumoje amerikiečių spaudoje dažnai žymima, bet žiloje senovėje net savo karalius turėjo, tai už tai vadinti juos kokia "klika", arba "kilkos pasipiningavimu", yra arba tų asmenų, kurie taip rašo, arba tos partijos bankroto įrodymas.

Ponas Lapinskas, kuris daug pasidarbavo minėtam sąskrydžiui, ir, berods, jį pravėdė, jis tuo įrodė savo didelį sugebėjimą organizaciniame lietuvių darbe. Tokių gabių ir energingų žmonių turime neperdaug, todėl ne tik kad jų neturime juodinti, bet reikia juos traukti į Altą ir plėsti Alto veiklą.

P. Lapinsko asmeniškai nepažįstu, bet tik atsitiktinai, prieš pat sąskrydį girdėjau jo kalbą. Jo iškalbingumu ir energija siejosi su sąžine. Ir kas svarbiausia, nežūrint, kad jis yra čia gimęs, jis gražiai lietuviškai kalba. Man visai nesvarbu, kad p. Lapinskas yra tautininkas, bet man svarbu, kad jis yra geras lietuvis. Jeigu aš žinočiau ir kitą tokį asmenį kaip Lapinskas, nežūrint kokią politinę partijai priklausytų, vistiek siūlyčiau ir jį įtraukti į Alto veiklą. Alte užteks visiems geriems

Princesės Margaret ir kap. Townsend romanai — vis dar tebepermauja aktualijose. Princesė Margaret leidimą ištekti už Townsend gavo, bet pasklido ir žinių, kad ji suabejo jusi pasekti Windsoro kunigaikščio pėdomis...

Belgijos lietuvių padėtis

P. Sekmoko pranešimas pirmininkų suvažiavime

Belgijos lietuvių bendruomenė yra silpna, o pragyvenimo sąlygos sunkios. Sarašuose registruotų lietuvių yra 298, nežinomų lietuvių dar gali būti apie 40. Dirbančiųjų yra 97, daugiausia kasyklose arba sunkioje metalų pramonėje. Darbininkų uždarbiai diėnai 200 iki 250 frankų. Pragyvenimas brangus, todėl su šeimomis iš uždarbio sunku pragyventi. Viengungiams būtų lengviau, bet jie visi beveik kilę iš darbininkų ar ūkininkų, be to, buvę kare, todėl sunkiai uždirbtą pinigą lengvai ir neapdairiai išleidžia.

Lietuviai gyvena išsisklaide. Sunku su butais ir daugumas gyvena jau šeštus metus buvusiose belaisvių barakuose. Lietuvių sveikatingumas nėra geras. Jau yra dėl nesveikatos atleisti iš darbo. Nustoję įmonėje sveikatos, gauna apie 1.000 frankų mėnesinės pašalpos, iš kurios pragyventi visai neįmanoma. Yra 3 chroniški ligoniai, iš jų vienas studentas, Kazys Petraitis, pradėjęs studijuoti be paramos, iš atsitiktinių uždarbių ir pažįstamų pagalbos. Yra vienas jaunas lietuvis inyalidas su nupjautomis kojomis.

Lietuvių nuotaikos liūdnos, nes nematoma geresnės ateities. Viena tik džiugu, kad nėra grupinio susiskaldymo ir visi labai gerai sugyvena.

Mirtingumas yra normalus: yra 14 mirusių ir 2 žuvę kasyklose. Senųjų emigrantų tarpe buvo 3 komunistuojantieji, bandžiusieji sukludyti lietuvių veiklą, bet nieko nepasiekusieji. Jie buvo net kenkę savo skundais kam ir išemigruoti, bet pavyko su įstaigomis išsiaiškinti, taip kad dabar policija komunistuojantiems yra labai nedraugiinga. Grįžę į sovietinę Lietuvą komunistuojantieji lietuviai, kurių neteko net geriau pažinti, siuntinėjo komunistinę literatūrą lietuviams darbo, tik nereikia perdaug bijoti konkurentų bei garbės paveržėjų.

Tad, brangūs lietuviai veikėjai, mažiau rietenu. Daugiau dėmesio į bendrinius mūsų tautos reikalus. Daugiau vienybės ir artimo meilės.

Vienybėje galybė! Ne Tautininkas

AR ŽINAI?

10 tūkst. ar daugiau apgyventų pasaulio kraštų yra iš eilės šie: Monaco — 33.398,3 gyventojai vienoje kvadratinėje mylioje, Triestas — 1.290,1, Olandija — 825,3, Belgija — 734,4, Japonija — 575,4, Anglija — 537,8, Vakarų Vokietija — 502,7, Tanyras — 478,4, Vatikanas — 470,6, Rytų Vokietija — 415,2, Italija — 404,5, Libanonas — 375,2, Korėja — 343,1, San Marino — 336,3, Indija — 313,7 ir Ceilonas — 305,7.

Ketvirtadalis 1900 metais gimusių JAV mergaičių mirė prieš 28 savo amžiaus metus. Šiandien gimstančių mergaičių ketvirtadalis, statistika tvirtina, mirs ne anksčiau, kaip sulaukusios 66 amžiaus metų.

Barranquilla mieste, Kolombijoje, raudonos trafiko šviesos kartu rodo ir kokį trumpą skelbimą. Vadinasi, automobilistas, belaukdamas žalios šviesos, turi ką veikti. Tačiau žalios šviesos skelbimų nebeturi, nes jų niekas ne neskaitytų.

Amerikoje kasdien parduodama 40 milijonų kepalų duonos.

5 milijonais šeimų ir 7 milijonais vaikų iki 10 metų, šiandien Amerikoje yra daugiau, negu jų buvo 1946 metais.

Kas 64 italas turi vieną automobilį.

Daugiau kaip 90 kompanijų parduoda kasmet po milijoną su viršum tonų akmens anglies. Didžiausios pasaulio kasyklos yra Pensilvanijoje, U. S. Steels Robena Mine. Praėjusiais metais jose iškasta apie pusketvirtą milijoną tonų anglies.

Pranašaujama, kad netolimoje ateityje akmens anglis čia pat prie kasyklų bus paverčiama elektros energija, ir kasyklos pardavinės ne anglį, o elektros srovę.

Londono medikai esą išradę tam tikrą mielių preparatą, kuris įšvirkštas per tris minutes girtą žmogų padaro blaivų.

Svento Lauryno upėje yra

grupė salų. Jos visos vadinamos bendru Tūkstančio salų vardu. Iš tikrųjų tų salų yra per 1700.

Viena Amerikos draudimo bendrovė, ištyrinėjusi apie 6 milijonus žmonių, paskelbė tokią tiesą: "Moterys be vyrų gali gyventi daug geriau, nei vyrai be moterų."

Spauda neseniai pažymėjo, kad stambiausias Naujosios Anglijos vyras, 525 svarų John Glebauskas, gavo naują, svariui pritaikytą lovą su 12 kojų.

Stambiausią duoklę mokesčiais (taksais) Dėdei Samui praėjusiais metais sudėjo alkoholinių gėrimų vartotojai — apie pusrčio milijardo dolerių. Apie pusantro milijardo sumokėjo rūkytojai, ir apie 5 milijonus dolerių tabako kramtytojai. Toliau apie 118 milijonų sudėjo radio ir televizijos pirkėjai, apie 39 milijonus teatrų ir koncertų lankytojai, apie 34 milijonus foto mėgėjai ir apie 7 milijonus plokščių pirkėjai.

Amerikoje 23 kartus pasikartoja vietovardis Cleveland.

Stambiausioji New Yorko šventykla, Sv. Jono Pranašo katedra, gali sutalpinti 15.000 sėdinčių ir 40.000 stovinčių. Sv. Patriko katedroje telpa 18.000 žmonių.

Didžiausioji New Yorko kirpykla esanti Grand Central geležinkelio stotyje. Joje vienu metu gali dirbti 54 kirpėjai.

Ne mažiau, kaip koks fabrikas, darbininkų turi garzasis Astorijos viešbutis New Yorko — virš 2000 žmonių.

Vienas nešvariausių New Yorko pastatų esą Metropolitan operos rūmai.

500 žmonių su 20 sunkvežimių 12 dienų dirbo, iki išdalino naujasias telefono knygas Manhattan.

Buvęs pasaulio bokso čempionas Joe Louis pradėjo dainuoti ir šokti. Tvirtinama, kad vienas New Yorko teatras jam įsaviųtė moka 14.000 dolerių.

Buvęs JT generalinis sekretorius Trygve Lie, būdamas jaunas, buvo aktyvus boksirinkas — mėgėjas.

Ar jau įstojai į VILTIUS draugiją?